

Molière

Tartuffe

Comedii

1664-1667-1669

(adus pi armanashti di Mihai Sima, ti I.M.L.D.M.)
shcurtu-avgustu 2009

Personaji:

Chira Pernelle, dada al Orgon
Orgon, nicuchirlu ali Elmirâ
Elmire, nicuchira al Orgon
Damis, hiljlu al Orgon
Mariane, hiljea al Orgon
Valère, vrutlu ali Marianâ
Cléante, cumnatlu al Orgon
Tartuffe, pseftu pistimen
Dorine, huzmicheara ali Marianâ
Chir Loyal, om pitricut di giudicâtor ta s-âlji bagâ tu practichii apofâsili
Câpitan di gardâ
Flipote, huzmicheara a nicuchirâljei Pernelle
Actsiunea s-fatsi Paris, tu casa al Orgon.

ACTUL I,

Ahurhita – Casa al Orgon

STSENA I

Chira Pernelle cu huzmicheara-lj Flipote, Elmire, Mariane, Dorine, Damis,
Cléante

Chira Pernelle

Ai, Flipotă, aidi, di elj s-ascap ntroară!

Elmire

Oi, tsi ayonjea imnji, nu pot s-tsâ calc pi toară¹.

Chira Pernelle

Nveastâ, nu mi pitreatsi, alas', ti plâcârsescu:
ahtâri lucrî a njeia, sâ shtii că nu-nj lipsescu.

Elmire

Ma noi ti tinjisim² ashi cum tsâ si cadî,
lea măle, tsi tsâ yini di fudz ca cu inatî?

Chira Pernelle

Cum maca, anda vedu fumealjea a ta tsi fac?
Nu pot s-mi adar că, taha, nu-i ici tsiva shi s-tac.
E, di la voi-nj fug cu inima lâitâ.
Tuti tâmbihili³ a meali voi li-avets agârshitâ:
nu tinjisits pi canâ, u mutats boatsea tuts,

¹ Tor = urmă, foot-print, trace

² Tinjiescu = respect

shi-i tutâ casa a voastrâ canda casâ di turts'.

Dorine

Maca...

Chira Pernelle

Shi tini, lea huzmicheară, nu ai vâra altâ hari:
abrashcâ⁴ câtu s-hibâ shi nâ gurâ multu mari.
Nu alashi vâra muabeti, s-nu s-avdâ boatsea ta.

Damis

Ma...

Chira Pernelle

Nipoate, tini glar hii, mutrea ma ghini ncoa;
aestâ ts-u dzâc mini, cari hiu mai-ta;
sh-lj-am dzasâ io shi-a fen-tui c-ashitsi va sh-li patâ,
c-a s-aspunets nâ hui⁵, tsi nu easti mushatâ,
shi va s-veadâ el mâratlu cu voi câti va s-tragâ.

Mariane

Io dzâc...

Chira Pernelle

Trea, s-avdi shi sor-sa. Pari ca Stâmăria,
ma tsi-ari sum câciulâ, sâ shtii, ti ljea puvria⁶.

Elmire

Dado,...

Chira Pernelle

Nveastâ, tini, s-mi ljertsâ că tsâ spun,
ma tabaietea⁷ a tauâ nu shi-easti lucru bun.
Ti-a tăi ficiori, urnechi⁸ ta s-lâ earai lipsea;
Ljirtata, dada a lor, ma ghini-lj crishtea.
Dip multu hargiueshtsâ shi nu-nj si-ndreadzi dot⁹,
când ti ved alâxita ca hiljea al Dispot.
Cari mashî a bârba-su-lj va ta s-âlî ia hari,
Lea nveastâ, nu ari ananghi di ahântâ andridzeari.

Cléante

Ma, chirâ, cum tsi s-hibâ...

Chira Pernelle

Frați a ljei, lăi tini,
ti luyursescu gioni, ti voi shi tsâ port tinjii.
Ma car' s-earam tu loclu a hilji-njui, la noi
s-ti-aflarim vârnâoarâ n casâ, nu vrea s-voi.
Că zboarâli-ts dunjeaua vrei, taha, s-u prâxeascâ¹⁰,

³ Tâmbihi = dispoziție, demand, recomandation

⁴ Abrashcu = obraznic, naughty, insolent

⁵ Hui = viciu, vice, vice

⁶ Puvrii = groază, horror, horreur

⁷ Tabaieti = character, behaviour, comportement

⁸ Urnechi = model, model, model

⁹ Dot = deloc, not at all, pas du tout

¹⁰ Prâxeascâ = a educa, to educate, eduquer

când ti un om aleptu pot mashi s-ducunduseascâ¹¹.
Vahi, moabetea a meuâ nu tsâ chicâ dip ghini,
ma ashitsi-nj yini tora, s-aspun fârâ arshini.

Damis

Tartuffe a tău, dealihea, veadî harauâ mari...

Chira Pernelle

Easti un om di bunjli shi lipseashti ascultari;
shi nu pot io s-aravdu fârâ s-mi cârtescu,
când ved că glari ca voi cuteadzâ di-l vâryescu.

Damis

Tsi? Sâ strâxescu¹² mini, un taha ghio¹³ crishtin,
s-mi urseascâ canda lu-am ti nicuchir
sh-ni gimbushi s-fac i s-pitreco shi mini,
pânâ s-nu am luatâ di la el izini¹⁴?

Dorine

Ma va s-ascultăm tut tsi urnipseashti,
itsi lucru adrăm, amârtii sh-easti,
că li veaglji tuti sh-câsuri l-aflâ ntroarâ.

Chira Pernelle

Shi-i ghini că li veaglji! Ghini vâ si adarâ!
Calea câtâ tser el va s-vâ u ndreagâ
shi s-lu vrets pi nâs, va hilji-njiu s-vâ bagâ.

Damis.

A, nu maie, ni fendî, ni vâra altu ahtari
nu poa' s-ânj bagâ zori, Tartuffe s-âl am tu vreari.
Nu-nj calcu io pi suflit, ta s-dzâcu altâ turlîi,
shi ti tuti tsi li fatsi, mari inati-nj yini.
Nâinti ved di tora tsi yinâtor¹⁵ lu-ashteaptâ
shi va-lj dau io cu ciciorlu, tsi di multu sh-caftâ.

Dorine

Em, siyura că vâra nu poati si-s-hârseascâ,
când veadî-un xen n casa-lj, cum da s-vâsilipseascâ¹⁶,
că un lai dicunjar¹⁷, tsi nu-avea nitsi zmeani,
shi-a curi tutâ armata¹⁸ nu-lj ftsea trei cârândani¹⁹,
nârli ahâtu analtu agiundzi di sh-li tsâni,
că sta la tuts dininti shi ca nicuchir s-aspuni.

Chira Pernelle

Va s-eara mari lucru, shed di minduieascu,

¹¹ Ducundusecu = a dăuna, to harm, nuir

¹² Strâxescu = suporta, to stand somebody or something, supporter

¹³ Ghio = cică, pretended, à ce que l'on dit

¹⁴ Izini = voie, permission, permission

¹⁵ Yinâtor = viitor, future, future

¹⁶ Vâsilipseascâ = a conduce, to rule, regner

¹⁷ Dicunjar = cerșetor, beggar, mendiant

¹⁸ Armată = îmbrăcămintă, cloths, vêtements

¹⁹ Cârândană = gologan, ancient brass coin, ancienne monnaie en cuivre

ma s-li ursea pi tuti cumandu-lj crishtinescu.

Dorine

Ved că tu a tauâ minti treatsi di mari sâmtu,
Ma tutâ pitea a lui i psematâ²⁰ sh-ahântu.

Chira Pernelle

Mutrea-ts zborlu!

Dorine

Pi el shi Laurent a lui nu va s-bag thimelj,
pânâ când ti elj nu giurâ nica trei.

Chira Pernelle

Nu shtiu ma huzmichearlu va s-hibâ cu tinjii,
ama ti nicuchirlu hiu etimâ s-giur mini.
Nu va s-purtats inati shi s-lu-anchizmusits²¹
că vâ aspuni averuri²², di cari v-afirits.
Contra a amârtilor, inima a lui s-aprindi
shi vrearea a Dumnidzălui-i tut tsi-l poartâ ninti.

Dorine

Ghini..., maca câ tse di-un chiro ncoa,
nu va s-veadâ canâ că treatsi pri-aoa?
Shi-tsi-lj stipseashti²³ a lui ma s-yinâ vâ? oaspi
di fatsi ahât halat, că ti zurliseashti.
Naca vrei s-dzâc mini cari lj-u furnjia²⁴?
Ânj pari că ti doamna âlj intrâ zâilia²⁵.

Chira Pernelle

Tâtsets shi minduits-vâ la tsi dzâtsets aua!
Nu easti mashi el singur, tsi oaspitslji nu-lj va.
Că halatlu tsi adarâ oaminjlji a voshtsâ,
cu tuti amaxili²⁶, tsi va trec pit portsâ,
shi huzmichearli tuts, tsi grescu pi mutata,
adarâ mari halat tu tutâ vitsinata.
Că nu fâtsets tsiva, io voi ta s-pistipsescu,
ma nu easti ti ghini, că oaminlj-azburâscu.

Cléante

A, vrei tini doamnâ, s-lj-adari s-nu n-azburascâ?
Va hibâ lucru zori shi nu va ti hârseascâ.
Că ta s-nu n-avdzâm zboarâ di la lumi,
va s-curmăm moabetea cu sotslji nai ma bunjli
shi maca, pân' tu soni, ashi va s-vrei si-s facâ,
dzâts tini că va s-pots s-lj adari pi tuts s-tacâ?
Di a nâshilor gurâ nu ari afireari.

²⁰ Psematâ = minciună, lie, mensonge

²¹ Anchizmusescu = a pizmui, to hate, en vouloir

²² Aver = adevăr, truth, verité

²³ Stipsescu = a-i greși cuiva, to do smth. wrong to somebody, commetre une faute

²⁴ Furnjii = motiv, reason, raison

²⁵ Zâilii = gelozie, jealousy, jalousie

²⁶ Amaxi = căruță, coach, chariot

Alasâ glarili s-dzâcâ tsi au te-a dzâtseari;
noi s-mutrim s-bânăm ashi cum lipseashti
shi s-alăsăm dunjeaua, ma va di-azburashti.

Dorine

Shi gura nai ma marea, am unâ shubei²⁷,
cã u ari tamam Daphne cu bârbâtushlu a ljei.
Tamam atselj, tsi au huia ma urutâ,
caftâ di alantsâ protslji ta sh-arâdâ.
Sh-nu alasâ ta s-treacâ vâr' semnu tsi sh-u-aducâ
cu un misteryiu²⁸, shi aidi, hârsits s-andreg s-ul dzâcâ
shi s-âlji da unâ noimâ, cum lâ si-ndreadzi a lor,
lâieltsli s-lâ si aspealâ di stepsurili²⁹-alântor.
Shi maca a lor halâ cu aestâ va shi-u aducâ,
lâ pari că dunjeaua cama putsân va s-dzâcâ.
I vor s-arucâ aljiurea, ma s-poatâ, nâ cumatâ
di stepsul tsi pi zvercâ, arshunats âl poartâ.

Chira Pernelle

Minduierili aesti nu-au vârnâ ligaturâ.
Mea, bana ali Orante di urnechi-i bunâ.
Tutâ dzuua a tserlui arigeai³⁰-i fatsi
shi ni ea nu easti simfunâ³¹ cu tsi s-fatsi aoatsi.

Dorine

Teta easti aleaptâ, urnechea sh-ari uidii;
Dealieha, dutsi banâ ca di aschitii³².
Shi ti ea trupu nu fatsi, tu suflit easti axia³³,
ma vrearea a ljei ti suflit lj-u-adusi ilichia³⁴.
Cât avea ti tsi dunjeaua s-u-ariseascâ,
shtiu ea tsi s-adarâ, ta s-anchirdâseascâ.
Tora, di-mushuteatsâ că nu-armasi ni sârmâ,
cu atselji tsi fug di nâsa, va, taha, s-u curmâ.
Shi, cu un zâvon³⁵ di mintiminilji hasâ,
Va, ea ta sh-ascundâ mushuteatsa asteasâ.
Aestâ lâ armâni a lishoarilor muljeri.
Easti zori mari bârbatslji anda-lj cheri.
Tu ahtari pâryiseari³⁶, tsi nu shi-ari yitrii,
tut tsi pot s-adarâ-i zânatea³⁷ di aschitii.
Sh-alatusea nai' njica nâsili nu ljeartâ,

²⁷ Shubei = bănuială, supposition, soupçon

²⁸ Misteriu = mister, mistery, mistère

²⁹ Stepsu = greşală, fault, faute

³⁰ Arigeai = rugăciune, prayer, prière

³¹ Hiu simfun = a fi de acord, to agree, être d'accord

³² Aschitii = ascet, ascetic, ermite

³³ Axiii = valoare, value, valeur

³⁴ Ilichii = vârstă, age, age

³⁵ Zâvon = voal, veil,

³⁶ Pâryiseari = părăsire, abandon, abandon

ma tut cutuyursescu sh-nu-alasâ tsiva s-treacă.
Shi a cathiunii om câsuri âlj-acatsâ,
ma multu di zâilii dicât di buneatsâ;
Că nu pot sâ strâxeascâ altsâ când' s-hârsescu
di atseali, tsi a lor anjli lâ li spâstrescu.

Chira Pernelle

Ia, ahtări parapofchi³⁸ a vauâ v-arisescu.
Nveastâ, la voi ici nu potu s-azburâscu,
că doamna fârâ adyi, tut spuni shi iara spuni.
Ma tora, pân' tu soni, voi s-dzâc un zboru shi-mini:
că fciorlu-nj pânâ adzâ lucru ma bun nu adră,
dicât că aest' crishtin, la noi lu-apridună;
tsi luari pimtâ ncoatsi Domnul, mari-lj numa,
s-u andreaptâ mintea a voastră, tsi u chiru pusula³⁹;
shi ti-a voastră ascâpari, va s-lu-ascultats voi,
fârâ s-lipseascâ s-greascâ nâslu di dauâ ori.
Uspetsurili a voastri shi baluri, mini aspun
că nu suntu adrati ti vâra lucru bun.
Aclo nu s-avd' vâroarâ zboară crishtineshtsâ:
mashi muabets lishoari, cântitsi glâreshstâ;
shi multi ori dunjeaua u adutsets aminti,
că shtits s-ascutets zboari di tut tsi vâ da prit minti.
Adunârili aesti, tsi li chindurits,
Ciudusesc' niheamâ oaminlji duchits.
Njili di zboară aoatsi s-ascot dit ici tsiva
Shi, cum un yiatru aoaltadz ghini-shi dzâtsea,
că easti, dealihea, has piryul⁴⁰ Babilon,
iu cathi un di oaspits va s-dzâcâ shi el un zbor.
Trea, cum cât agiumshu la partea tsi-l mutreashti
Shi-ia că furtatlu a nostru s-arâdâ ahurheashti!
Aide, aflats-vâ alt glar, s-v-adarâ s-arâdets
shi fârâ... tâcui! Nveastâ, ghini s-armânets!
Sâ shtits, di aoa shi nâinti, cu voi, că li shcurtai
Sh-pân va mi tornu iara, va s-yinâ aroshlu mai.
(âlj da unâ pliscutâ ali Flipote.)
Aide! Voi, voi anyisats ficiori sh-oara u chirets.
Doamne, s-eara dupu mini, shteam io s-vâ avredz.
Imnâ, ahmacâ, imnâ!

STSENA II

Cléante, Dorine

³⁷ Zânati = profesie, profession, profession

³⁸ Parapofchi = minciuni, lies, mensonges

³⁹ Pusula = busolă, compass, boussole

⁴⁰ Piryu = turn, tower, tour

Cléante

La teta aestâ nu ari nidzeari,
nji-i frică di la ea s-nu-nj ljeau altă vâryeari.
Moashea aesta...

Dorine

Ah ! tsi amârtii easti
Câ nu-i aoa ta s-avdâ di ea tsi s-azburashti.
Vrea vâ dzâcâ ndauâ, minti s-u tsânets :
« Că ea nu ari anjlji ashitsi s-âlj dzâtsets ».

Cléante

Cum dit ici tsiva, pi noi s-avea cârtitâ
Shi di Tartuffe a ljei pârea ca mâyipsitâ⁴¹.

Dorine

Oi! Pi ningâ hilji-su, aestâ nu s-ducheashti
sh-ma s-ul vedz el, va s-dzâts că nica ma lai easti.
Cându avum bilei, s-aspusi om irbapi⁴²
sh-ti vâsiljelu-a lui cu anacrâ⁴³ s-bati.
Ma tora, agiumsî ca un tivichel
di când Tartuffe aestu shi arâdi di el.
Âlj tut greashti “frati” shi s-veadi că-l va
Di dzatsi ori ma multu di dada, hiljlu, hilja shi di muljeari-sa.
Tuts misticadzli⁴⁴ a lui, al Tartuffe âlj li spuni,
tsi cu-angâtan lj-urseashti itsi actsiuni.
Âl mutreashti, âl bashi shi ni ti unâ vrutâ
nu putea hâidipseari s-aspuna cama multâ.
La measâ dip n cap âl bagâ di sheadi;
shi mutreashti cu harauâ cum mâcâ nâs cât shapti;
cumâtsli nai ma buni, a lui âlj li da ntroarâ
shi ma ia di arguiashti “Cu sânatati !”-lj oarâ
Âlj tut ti el, erou; pi shcurtu : nu-ari minti;
itsido s-facâ-i bun, totna lu-adutsi aminti;
nai ma njitsli-i lucrî ca thami⁴⁵ li mutreashti
shi lu-ari ti oracol, itsi zbor tsi greashti.
Tartuffe shi shtii glarlu shi va s-adarâ aveari,
Sh-tut caftâ di-l arâdi cu mâsturlâchi⁴⁶ mari.
Că easti pistimen⁴⁷, lj-adutsi amintatic
shi, ari-nu-ari ndreptu, vâryeashti a nost’ purtatic.

⁴¹ Mayipsit = vrăjit, charmed, enchanté

⁴² Irbapi = capabil, efficient, capable

⁴³ Anacrâ = curaj, courage, courage

⁴⁴ Místico = mister, mystery, mistère

⁴⁵ Thamâ = minune, wonder, merveille

⁴⁶ Mâsturlâchi = măiestrie, skillfulness, maîestrie

⁴⁷ Pistimen = credincios, believer, croyant

Pânâ shi huzmichearlu-lj, ma ahmac di tuts ahmatslji,
S-minteashti shi el s-nâ dzâcâ tsi prindi shi tsi nu s-fatsi;
yini s-nâ da minti cu unâ nutritâ di puvrii
shi nâ arucâ buieili shi ciupârili⁴⁸ tu cuprii.
Aoaltadz prudotlu⁴⁹, pânâ s-aputs s-dzâts tsintsi,
Shamia⁵⁰ a mea dit cartea di arigei nj-arupsi,
Dzâcândalui că mintim cu greuâ amârtii,
luyuriili sâmti cu a draclui stulii⁵¹.

STSENA III

Elmire, Mariane, Damis, Cléante, Dorine

Elmire

Ca hara di voi că nu vinit nafoară,
Că dada la poartâ nâ vâryi nica nâ oară.
Ma-nj vidzui bârbatlu fârâ s-mi veadâ nâs;
tora neg s-lu-ashteptu tu udâ nsus.

Cléante

Io lu-ashteptu aoa, ma s-turnâ nâpoi,
s-âlj dau « bunâ dzuua », alt' tsiva nu voi.

Damis.

S-lu antribăm di numta a sor-mea-i cu Valère.
Ma nj-pari că Tartuffe, s-nu hibâ contra, el;
s-nu lj-bagâ zori al fendi s-aspargâ luyuria,
că shtits mini cât voi sâ s-facâ ashî cuscria.
Că, maca sor-mea shi Valère s-au un alant tu vreari,
tut ashî io, ti sora a gionilui, am sivdai.
Shi maca va s-lipseascâ...

Dorine

Vini !

STSENA IV

Orgon, Cléante, Dorine

Orgon

Ah ! Ghini ti aflai lăi frate !

⁴⁸ Ciupari = panglică, ribbon, ruban

⁴⁹ Prudot = trădător, betrayer, traitre

⁵⁰ Shamii = batistă, handkerchief, mouchoir

⁵¹ Stulii = podoabă, ornament, parure

Cléante

Cât vdzeam shi mi harsescu că ti turnashi cumnate.
Pi câmpu schiclu nica nu mutâ caplu ndzeanâ.

Orgon

Dorinã... Cushuri, ashteaptâ-mi niheamâ:
ta s-ânj scot gailelu, plâcârsescu aravdari,
di tsi s-fatsi pri-acasâ s-ljeau shi io di habari.
Aesti dauâ dzâli, tuti buni sh-furâ?
Tsi adrats voi pri aoatsi? Dunjeaua, cum tricurâ?

Dorine

Doamna a noastrâ aoaltadz ardea tutâ ca foclu
Sh-caplu-lj dâdea pon, di nu u acâtsa loclu.

Orgon

Shi Tartuffe?

Dorine

Tartuffe? Ti ljea haraua,
gros, gras, cu fatsa crehtâ, aroshi lj-u buiaua...

Orgon

Lele, mâratlu!

Dorine

Shi seara, doamna corba, nsus tut âlj yinea.
Nu putu la tsinâ s-mâcâ ici tsiva,
Că avea tu cap un pon tsi nu vrea s-ducâ !

Orgon

Shi Tartuffe?

Dorine

Dinâintea a ljei u mâcâ ghela tutâ
shi cu mintea tut la tser, dauâ pirdits⁵² câli,
a shi disâ⁵³ di cipoc⁵⁴ chisat, di s-fânâti⁵⁵.

Orgon

Lele, mâratlu!

Dorine

Noaptea tutâ deadi shi triclu
sh-mârata, olclji ici s-lj-ancljidâ nu putu.
Di câldurâ, somnul nu s-aprucea di ea
shi u vigljem, gramena⁵⁶, pânâ tahina.

Orgon

Shi Tartuffe?

Dorine

El, pîmtu di un somnu dultsi,
s-mutâ di la measâ, tu udă-shi si dusi,

⁵² Pirdicâ = potârniche, partridge, perdrix

⁵³ Disâ = giunitati, half, demi

⁵⁴ Cipoc = coapsă, thigh, cuisse

⁵⁵ Fânâtescu (mi) = a (se) sătura, to satiate, (se) rassasier

⁵⁶ Gramen = sârman, pour, malheureux

s-arcuti dinâoarâ tu calda cârvati
shi pânâ alantâ dzuuâ durnji arâhati.

Orgon

Lele, mârâtlu!

Dorine

Pân tu soni, doamna vini pi mintea bunâ,
shi arâvdâ s-âlji ljea sândzâ di la mânâ.
Dinâoarâ dupu, ma ghini s-uchi.

Orgon

Shi Tartuffe?

Dorine

El sâ scumbusi⁵⁷,
shi contra a lângorilor, tu gean⁵⁸ s-âlji creascâ sila,
shi s-bagâ napoi sândzul tsi chiru nicuchira,
Biu trei cãnj di yin pi inima agiunâ.

Orgon

Lele, maratlu!

Dorine

Tora, dolji-s' pi halâ bunâ.
Sh-voi pânâ la doamna s-neg ma ninti mini,
s-âlji dzâc cât ti hârseshtsâ că easti cama ghini.

STSENA V

Orgon, Cléante

Cléante

Dinintea a ta, lăi frate, di tin-shi pizuiescu.
Tora, nu că voi ta s-ânj ti cârtescu,
ma nj-tsâ dzâcu ndreptu că feata dichi shi-ari.
Iu s-ari vidzutâ ahtari lishurari?
S-poati ca un om ahât hari s-tsâ ljea,
că tuti alanti lucrî s-tsâ parâ ti tsiva?
Sh-ca, dupu tsi l-scuseshi dit urfânets shi gaileadz,
s-agiundzâ pânâ aclo...?

Orgon

Cumnate, ma ghini tats.
Pi atsel di cari dzâts, nu-l cânoshtsâ ghini.

Cléante

Em, ashitsi s-hibâ, maca ashi vrei tini.
Ma, pân` tu soni, ta sâ shtii tsi soi di om easti...

Orgon

⁵⁷ Scumbusescu = a-și sufleca mânecile, to raise his sleeves, retrousser ses manches

⁵⁸ Gean = suflet, soul, âme

Frate, cumu-l cãnoshtsã cum ti mãyipseashti
shi va ti ciuduseshtsã fãrã acuntinari.
Easti un om...cari... A! Un om... Un om cu hari,
cari bãneadzã cum undzeashti, cu irinjii,
lumea aestã u mutreashti has ca pi cuprii.
Mi fatsi s-mi duchescu alt om cu a lui zboarã,
s-nu voi tsiva tu banã, el va s-mi adarã.
Nji dizleagã geanlu di itsi sutsatã
shi s-ved cum moari frati, taifa i a meu tatã,
nu va mi cãrteascã, ni nu va-nj da pon.

Cléante

Ma aesti adarã, frate, suflitlu di om!

Orgon

Ha! Cara s-videai cum n-avem cãnãscutã,
va tsã loa idyea hari shi a tsãia tu minutã.
Cafi dzuuã la bãsearicã cu oclji-lj bunj yinea,
di s-bãga pi dzãnunclji dip dinãntea mea
shi tuts lu mutrea cu ciudii mari,
cum plãcãrsea tserlu cu ahãntã dipirari.
Suschira cu foc dit frãndzãli di hicati
sh-cu tinjii, frãmtea u aplica pãnã di padi.
Cum dãdeam ta s-ies, irushi ftsea din'oarã,
sh-mi-ashtipta tu poartã, ayeasmã s-ãnj da doarã.
Io, nvitsat di huzmichear-su cari-lj undzea,
em tu urfãneatsã, em tu cum shi eara,
lj-adram unã pishchesi⁵⁹; ma el, cu oclji mpadi,
totna vrea, mãratlu, s-ãnj toarnã unã parti.
"Ãi multã, dzãtsea nãs, sh-giunitati-i ghini;
nu fatsi ahãntã njilã ti un gramen ca mini";
sh-maca io nu vream nãpoi tsi lj-aveam datã,
s-dutsea cu mirachi la oarfãnj s-u ampartã.
Ashi mi pimsi tserlu s-lu apidun la noi
Sh-di-atumtsea, nj-imnã tuti ambar ashii cum voi.
Ari angãtan di casã; pãnã shi-di a mea muljeari.
Maxus ti-a mea nãmuzi⁶⁰, mari cãshtigã lj-ari.
Nji spuni, maca vãrã para-multu u mutreashti
Shi, di shasi ori ma multu di io, ãl zãilipseashti.
Nu va s-pots s-pistipseshtsã inima cãt lj-u bunã,
cã amãrtii-lj pari itsi chirãturã.
Ti ici tsiva s-dirinã shi nu lu-acatsã somnul.
Ahãt multu, cã aoaltadz, zori videã omlu,
cã avea acãtsatã un puric, cãnd crutsea ãshi fãtsea
shi-l vãtãmã, mãratlu, di inati tsi-lj yinea.

Cléante

⁵⁹ Pishchesi = dar, gift, cadeau

⁶⁰ Nãmuzi = onoare, honour, honneur

Ts-aflashi! Cumu s-veadi, eshtsâ zurlu ghini.
Cu ahtari muabeti vrei s-ts-arâdz di mini?
Shi vrei s-ljau ti tamam aestâ chirâturâ...?

Orgon

Frate, di aoatsi s-veadi că nu duts banâ bunâ.
Tu suflit tsâ intră niheamâ amârtia
shi, cum di multi ori ts-am dzâsâ mini a tsăia ,
va-s pats vâra lucru, tsi nu va s-hibâ bun.

Cléante

Ia, ahtări zboară atselj ca tini aspun.
Vor idyea urbari s-u aibâ cathiun
shi maca ai ocljii bunj, duts banâ di pângân.
Ma nu ti alashi arâsu di unâ minciunâ,
ni luyurii nu-ai sâmti, ni pistea nu tsâ-i bună.
Aide, di ahtări muabets nu mi lâhtârsescu.
Tserlu nj veadi geanlu shi shtiu tsi azburâscu,
nu ljeau io ti tamam alâvdoshi di-aeshtsâ;
cum ari pseftsâ gionj, sh-pistimenj pseftsâ.
Shi, ma suflitlu i-ascumtu, di videm mashi mastea⁶¹,
gionlji suntu atselj, tsi cama mutâ boatsea.
Pistimenlji hashi, pi cari s-badz thimelj,
nu s-aspun ahât multu, nu suntu elj di atselj.
A tsăia tsâ si pari că s-tut unâ turlii,
di nu pots s-aledz pistea di ipocrizii?
Vrei s-am tu purtatic tut unâ buneatsâ
shi tut unâ tinjii ti mascâ i ti fatsâ?
Arâdeari shi dealihea idyiul lucru suntu?
Nu aleg tsi-i dinafoară di tsi-i pi dinâuntru?
Tinjisescu idyea, cum fandasma sh-omlu?
Unâ-nj easti, maca i pseft i has pârălu?
Oaminjlji nai ma multsâlji suntu faptsâ ashi,
că nu pots, sum câciulâ tsi poartâ, ta sâ shtii.
Dichea nu l-agiundzi, nu-s hârsits cu ea
Shi, tu itsi lucru s-hibâ, vor cama di baia.
Nai buna luyurii, multi ori u aspargu,
că nu lâ pari duri shi-u duc para-largu.
Ashitsi sâ shtii, lâi cumnate vrut.

Orgon

Hii fârâ di alta un yiatru multu avdzât.
Tutâ shtearea a loclui dânâsi la tini.
Mashi tini hii itru, mashi tini vedz ghini.
Eshtsâ un oracol, un Caton dit eta noastră
shi anvârliga di tini suntu glari tuts alantsâ.

Cléante

Nu lâi frate, nu hiu un yiatru avdzât ghini

⁶¹ Masti = chip, face, visage

shi tutâ shtearea a loclui nu dânsi la mini.
 Ma un lucru shtiu, că potu s-dzâc ndreptu
 tsi easti lucru has shi tsi easti lucru pseftu.
 Shi nu ari altsâ oaminj, cama te-a tinjiseari,
 di atselj pistimenjli cu marea-lâ vreari.
 Tsiva tu aestâ lumi nu-i ma bunâ shi ma msheatâ
 di sâmta vreari inshitâ dit unâ pisti⁶² curatâ.
 Ma idyealui ânj pari, că-i cama lai di tuti,
 s-aspunj cu halat mari nâ pisti tsi arâdi.
 C-aeshtsâ impostori, shi crishtinj di pâzari,
 cu prosup tsi ti vindi shi cu amârtii mari,
 amintă shi-shi pizuiescu fârâ s-âljl doarâ caplu
 cu tsi ari un om ma sâmtu shi ma sacru.
 Aeshtsâ oaminj, tsi mashi ti sinfer⁶³ au tinjii,
 adarâ dit pisti zânati shi prâmâtii⁶⁴.
 Shi vor s-ancupârâ tesi⁶⁵ shi averi
 cu pseftâ banâ sâmtâ shi niscânti arâderi.
 Aeshtsâ oaminj, dzâc, tsi taha au mari vreari,
 pi calea câtâ tser alagâ dupu aveari.
 Cu mult' foc Dumnidzâlu tut âl plâcârsescu,
 Shi bash tu misuhori, aschitipsearea urnipsescu.
 Tu geanlu a lor trec ghini shi hui shi pistipseari;
 pângânj etinj sh-ljea ahtea⁶⁶, nu s-trag di la arâdeari
 shi, ma vor s-hearâ pi vârnâ, agiungu di anvâlescu
 cu vrearea a Dumnidzâlui inatea tsi duchescu.
 Shi arâeatsa a lor, cu ahât ma ehtrâ pari,
 Că contra-lj shutsâ a omlui tsi ari el tu vreari.
 Sh-inatea, di cari suflitlu lâ-i pimtu,
 caftâ ta s-âl chearâ c-un her tsi easti sâmtu.
 Ari multsâ ahtâri cu psefti tabaiets,
 Ma hashili pistimenj, nu-i zori s-âljl aledz.
 Eta a noastrâ, frate, scoasi tu migdani
 Multi urnechi buni di oaminj cu anami:
 mutrea-l Ariston, mutrea Périandru,
 Oronte, Alcidamas, Polydor, Clitandru.
 Ti anamea-lâ di crishtinji vâr` nu acatsâ ncheari⁶⁷
 că harea lâ-i salami, nu mashi unâ alâvdari.
 Nu aspun pirifanji, nitsi vârnâ sârmâ,
 au pisti umineascâ, au unâ pisti bunâ.
 Nu vâryescu dipriunâ, itsido s-adrari.

⁶² Pisti = credință, faith, croyance

⁶³ Sinfer = interes, interest, intérêt

⁶⁴ Prâmâtii = marfa, merchandise, marchandise

⁶⁵ Tesi = post, function, fonction

⁶⁶ Ahti = răzbunari, revenge, revanche

⁶⁷ Acats ncheari = a contrazice, to contradict, contredire

Lâ pari câ-i mâreari tu aestâ ancâceari.
Alasâ pirifânjli shi zboarâli ti altsâ
shi pit urnechea a lor, tsi s-adrâm, n-anveatsâ.
Nu ansar dinâoarâ faptili alântor, s-dzâcâ că s-lâiets,
nâshi âshi si hârsescu cându ved bunets.
Nu vedz la elj mysteryiu, ni antsâpâturâ:
tut gailelu a loru-i s-ducâ banâ bunâ.
Pute⁶⁸ pi amârtiljoshi nu-lj nchizmusescu⁶⁹.
Amârtiia goalâ nu vor shi nu u strâxescu.
Sh-ti a tserlui vreari, nu-s deapirâ ahântu,
că pân' sh-al Dumnidzâ s-âljl parâ că-i dip multu.
Ia, ashitsi s-fatsi shi ashitsi va bânari!
Ia, ahtâri urnechi sunt' te-a tinjiseari!
Omlu aestu a tău, altâ-lj easti vetea⁷⁰.
Inima a ta bunâ lj-alavdâ tabaietea,
Ma nâslu ti arâdi cu pseftili a lui zboarâ.

Orgon,

Avdzâ, lâi cumnate, u curnji vâra oarâ?

Cléante

E!

Orgon

Maca, armânj ghini. (Da s-iasâ).

Cléante

Moabetea-i bitisitâ,
ma shedz nica niheamâ. Al Valère lj-ai tâxitâ
că dzinirac va-l fats shi va lj-u dai feata a tauâ?

Orgon

Ashi-i!

Cléante

Shi dzuua apufusishi⁷¹ ti la marea harauâ?

Orgon

Dealieha.

Cléante

Câ tse maca vrei numta s-u amânj?

Orgon

Em...nu shtiu.

Cléante

Ti adari pishman⁷² shi a nauâ nu n-aspunj?

Orgon

Vahi.

Cléante

⁶⁸ Pute = niciodata, never, jamais

⁶⁹ Anchizmusescu = a urâ, to hate, hair

⁷⁰ Vetî = fire, nature, caractère

⁷¹ Apufusescu = a hotârâ, to decide, decider

⁷² Mi adar pishman = a regreta, to regret, regretter

Cum? Tsâ tornji zborlu tini?

Orgon

Nu dzâshi ashi.

Cléante

Maca tsiva nu ti tsâni,
ta s-adari tamam cum tsâ fu tâxearea⁷³.

Orgon

S-videm...

Cléante

Câ tse nu dzâts dishcljis cari tsâ-i vrearea?
Valère, ti aestu lucru, mi pitricu la tini.

Orgon

Doxâ al Dumnidzâ!

Cléante

Ma, tora, tsi-lj dzâc mini?

Orgon

Tsi-ai te-a spuneari.

Cléante

Ma tsi-ai tu naieti?

Orgon

S-adar a tserlui vreari.

Cléante

Frate, dealihea dzâ-nj!
Âlj dâdeshi al Valère zborlu: tsâ-l tsânj i nu tsâ-l tsânj?

Orgon

Zburâm..

Cléante

Nji-u fricâ luyuria că acatsâ di s-aspardzi.
Va s-âlj dau hâbari di tsi s-fatsi aoatsi.

ACTUL II,

Numta ali Mariane

STSENA I

Orgon, Mariane

Orgon

Mariană!

Mariane

⁷³ Tâxeari = promisiune, promis, promission

Afende!

Orgon

Fa-ti ncoa! Voi tsiva s-ti-antreb.

Mariane

Tsi caftsâ?

Orgon (mutreashti tu un udiciu)

Voi s-ved,

ma nu poati vârâ s-mi avdâ tsi-anj tsâ spun,
că loclu aestu njic tamam ti ahtări-i bun.

Ai, că-i ghini. Mariană, la tini am aflatâ
di njicâ unâ tabaieti bunâ shi mulacâ⁷⁴
shi di cându earai njicâ ti voi sh-ti hâidipsescu.

Mariane

Sh-ti aestâ luyurii multu borgi-ts escu.

Orgon

Ghini dzâseshi, lea feată, shi borgea⁷⁵, ta s-u pâlteshsâ,
nu va s-adunj gaile, mashi zborlu s-ânj mutreshtsâ.

Mariane

Âi marea a mea harauâ s-adar a tauâ vreari.

Orgon

Tamam. A nostru oaspi, Tartuffe, cum tsâ si pari?

Mariane

Cari, io?

Orgon

E. Ai angâtan tsi dzâts, minduia-ti ghini.

Mariane

Fende, io va s-dzâc tut tsi va s-vrei tini.

Orgon

Ghini azburâshi. Maca, feată, aspuni
că omlu easti amplin di hărli nai ma buni,
că tsâ intrâ tu sufliit shi că multu-a-nj ti hârseshsâ,
ma va ti dau mini a lui nveastâ s-eshtsâ.

A?

(Mariane s-da nâpoi apurisitâ⁷⁶.)

Mariane

A?

Orgon

Tsi-i?

Mariane

Vrei tini?

Orgon

Tsi?

⁷⁴ Mulac = blând, mild, docile

⁷⁵ Borgi = datorie, debt, dette

⁷⁶ Apurisit = uimit, amazed, etonné

Mariane

Nj-avdzârâ ureclji ghini?

Orgon

Cum ashi?

Mariane

Di cari vrei, fende, s-mi acats s-dzâc mini
cã-nj intrã tu suflit shi cã multu-a-nj mi hârsescu,
maca va mi dai a lui nveastã s-escu?

Orgon

Tartuffe.

Mariane

Nu easti ici ashi, lãi fende, mi sprigiur.
Cã tse vrei s-mi adari ahtãri minciunj s-aspun?

Orgon

Ma mini voi dealihea, tuti ashitsi s-furi;
shi-maca ashi voi io, ti tini s-hibã duri.

Mariane

Cum? Ânj caftsã tini...?

Orgon

Caftu shi ashi va s-fac,
ca prit a voastrã numtã, Tartuffe, s-lu am dzinirac.
Ashi apufãsii, cã va tsã hibã yrambo
sh-cum la numta a voastrã io...

STSENA II

Orgon, Dorine, Mariane

Orgon

Tsi adari tini aclo?

Vrearea a ta di shteari, mari ved ca sh-easti,
di yinji pi-ascumta, s-vedz tsi s-azburashti.

Dorine

Dealieha, nu shtiu salami, ma zborlu aest inshi
dit unã shubei i ashitsi s-pugudi?
Ma di aestã numtã, hãbari-nj deadi vãrã
shi io dzãshi cã nu poa` s-hibã dicãt nã chirãturã.

Orgon

Em, cum ashi? Lucurlu ahãtu i ti ciudii?

Dorine

Mea sh-cãt, cã ni pi tini s-ti pistipsesc nu-nj yini.

Orgon

Em, shtiu io tsi s-adar ta s-u pistipseshtsã.

Dorine

E, e, mushat pirmith nã pirmithuseshtsã.

Orgon

Vâ pirmithusescu atseali tsi va s-facâ.

Dorine

Chirâturi!

Orgon

Ascultâ ghini, featâ, că a njeia nu-nj si agioacă!

Dorine

Aide, nu pistipsea tini a fentu-i azburari!

Shi arâdi!

Orgon

Io vâ dzâc....

Dorine

Alasâ, tsiva nu ari,

tut nu pistipsim.

Orgon

Ah, tsi inati nj-yini!

Dorine

Ghini, more! Pistipsim! Cu ahât ma lai ti tini.

Cum? S-poati ca un om dishteptu,

cu barba aestâ mari di agiundzi pân' la cheptu

s-hibâ ahât di zurlu s-va...?

Orgon

Bagâ-ts oarâ :

cum yinj s-ânj dzâts a njeia ahtâri turlii di zboarâ?

Nu mi ariseashti ici. Tsâ dzâc fâr' s-mi affirescu.

Dorine

S-azburâm fârâ inati, nicuchire, ti plâcârsescu.

Tsâ arâdz di noi cu aestâ andridzeari?

Feata a ta nu easti ti un om ahtari.

Altsâ sunt gaileadzli tsi ari el pi cap.

Shi dapoaia, tsi ancherdu di ahtari dzinirac?

Tsi tsâ yini a tsăia cu tutâ avearea ta

s-tsâ dai feata pi-un oarfân?

Orgon

Tats! Ma nu ari tsiva,

cu ahât ma multu, noi va s-lu avem tu vreari,

că urfâneatsa a lui nu-i te-a pizuiari.

Ma nsus di mâreari goalâ, ea lu mutâ,

shi maca alăsă avearea ta s-âlj fugâ,

easti că eta aestâ nu ari ti el axii.

Mashi tsi-i ti eta alantâ, ari tu tinjii.

Ma cu agiutorlu a meu poa`s-ieasâ dit gaileadz,

ta s-bâneadzâ ghini shi s-aibâ diznău⁷⁷ pâradz.

Va-lj dau ciuflichî⁷⁸ cu bunâ anami

⁷⁷ Diznău = din nou, again, de nouveau

shi dupu cum shtii, elu-i di soi mari.

Dorine

Ashi dzâtsi el. Shi alâvdari ahântâ

nu s-uidiseashti ghini cu unâ banâ sâmtâ.

Cari va s-bâneadzâ fârâ amârtii shi crishtineashti,

nu va s-aducâ aminti totna di tsi soi mari easti.

Sh-tâpineatsa⁷⁹ a pistiljei crishtineascâ,

nu poati lishor, mâreatsa aestâ, s-u strâxeascâ.

Tsi-lj lipseashti a lui?...Ma ved că moabetea nu tsâ si ndreadzi a tsăia :

s-azburâm, maca di om, shi s-âljlj alâsâm soia.

Va lu-adari tini nicuchir, fârâ s-tsâ yinâ zori,

pisti unâ ahtari featâ, pi un ahtari gioni?

Nu va s-ti minduieshtsâ niheamâ la a ljei ghinets

shi la tsi yinâtor⁸⁰ hii etim s-lj-andredz?

Nu shtii că ti unâ featâ, lishor nâmuzea⁸¹ s-cheari,

ma u mârits cu un gioni, tsi nu lu-ari tu vreari?

Că mirachea a ljei, ta s-bâneadzâ cum lipseashti,

Ari ligâturâ cu tsi turlii di bârbat el easti?

Shi atselj di cari dunjeaua shi-pizuiashti, câti nâ oarâ,

suntu tamam elj câbati, că m'ljearea lâ agiundzi pi ahtari halâ.

Easti zori mari s-nu alutuseshtsâ,

maca hii mârtatâ pi bârbats di aeshtsâ.

Shi atsel tsi-shi da feata pi cari nu-ariseashti,

la tser va s-da guiapi⁸², ma ea alutuseashti.

Minduia-ti ghini ti tsi chindin⁸³ ti-ndredz!

Orgon

Tsi, naca di la tini va s-anvets s-bânedz?

Dorine

Ma ghini lja shi ascultâ a meali urnimii.

Orgon

Nu mutrea tini, featâ, aesti glârinj.

Io shtiu tsi tsâ lipseashti shi mini tsâ hiu tatâ.

Al Valère, ti tini, zborlu a meu lj-am datâ,

ma-nj pari că ma multu s-agioacâ ari doarâ

Shi, canda, dzâc că dutsi nâ banâ lishoarâ.

La bâsearicâ, pân' tora, nu-l am vidzutâ s-vini.

Dorine

Vrei s-alagâ aclo tamam cându nedz tini

ca atselj tsi s-duc mashî ta s-hibâ vidzuts?

⁷⁸ Ciuflichî = moşie, estate, domaine

⁷⁹ Tâpineatsâ = modestie, modesty, modestie

⁸⁰ Yinâtor = viitor, future, future

⁸¹ Nâmuzi = onoare, honour, honneur

⁸² Dau giueapi = a da socoteala, to answer for smth, repondre pour quelque chose

⁸³ Chindin = pericol, danger, peril

Orgon

Cari ti bâgâ pi tini tsiva ta s-dzâts?
Alantu om cu tserlu, ma ghini di tuts, sheadi
shi aestâ-i unâ aveari ma-nsus di tuti alanti.
Numtâ ahtari, tuti mirăchili va tsâ li adarâ,
va s-hibâ mashi mplinâ di dultseami shi di harauâ.
Deadun va vâ tritsets cu vrearea a voastră mari
ca doi cilimeanj, ca dauâ turtureali.
Pute tu casa a voastră nu-a s-aibâ ancâceri
shi va s-adari di nâs tut tsi va tsâ vrei.

Dorine

Ea? Va s-facâ mashi un glar, fârâ di altâ.

Orgon

Mushat zburâshi!

Dorine

Vrearea a lui va s-facâ
shi a lui cumandu, nicuchire, va s-aspargâ
tuti hăriili aleapti tsi feata a ta va s-aibâ.

Orgon

Nu mata-nj curmâ zborlu shi minduia-ti s-tats!
Iu nu tsâ hearbi oala, tamam aclo ti badz.

Dorine

Ma io tsâ dzâc ti ghini, la tini minduiescu.
(Ea âlj talji zborlu tamam cându s-toarnâ el s-azburascâ cu hilji-sa).

Orgon

Nu-nj adunâ gailelu sh-tats, ti plăcârsescu.

Dorine

Ma s-nu ti vream...

Orgon

Nu am io ananghi di canâ s-ânj mi va.

Dorine

Ti voi io, zorlea-orlea, pi yinatea a ta.

Orgon

Ah !

Dorine

Nâmuzea a ta nji-i scumpâ shi nu pot io s-ti alas
dinântea a curi-tsi s-hibâ, di arshini s-ânj ti fats.

Orgon

Tut nu vrei s-tsâ tats?

Dorine

Nu nj-aflu irnjii⁸⁴,
ma s-ti alas s-adari ahtari cuscii.

Orgon

⁸⁴ Irnjii = pace, peace, paix

Nâpârticâ, amuti! Nu tsâ easti arshini...?

Dorine

Ah, ti-acâtsă yinatea, un crishtin ca tini?

Orgon

E, chirâturili aesti mi aprindu foc
shi voi, fârâ di alta, s-tats, s-nu greshtsâ dot.

Dorine

Ma tut li minduiescu, tsi cara nu gresc' zboarâ.

Orgon

Minduia, ma s-vrei, ma bagâ-ts ghini oară!

(S-toarnâ câât hilji-sa).

S-nu dzâts tsiva câ... Duri! Ca mintimen tsi escu,
ixii⁸⁵ cu angâtan tuti.

Dorine

Dângânescu
că nu pot s-azburascu.
(Ea tatsi cându el shutsâ caplu).

Orgon

Nu easti vârâ soari,
ma Tartuffe i-ashi...

Dorine

Has Gionli Aleptu-nj pari.

Orgon

Că, shi-cara s-dzâtsem că nu va ti arisea,
ti tuti hăriili alanti...

(S-toarnâ câât Dorina shi u mutreashti cu bratsâli ncrutsiljati.)

Dorine

Ca hara di ea !
S-earam tu loclu a ei, canâ, siyura escu,
nu va mi mârta zorlea, fârâ s-âlj pâltescu.
Shi va s-videa el, dupu tsi numta va s-bitisea,
că muljearea easti etimâ, ahtea s-âshi u ljea.

Orgon

Ved că, tsi dzâc mini, nu para ljei di tamam.

Dorine

Tora tsi ti plândzâ? Nu cu tini zburam.

Orgon

Tsi adrai maca?

Dorine

Zburam ti mini.

Orgon

Ghini. Ta s-anveatsâ s-nu greascâ fârâ arshini,
ună pliscutâ deacunapuda âlj lipseashti, nj-pari.
(Mutâ mâna s-âlj da unâ pliscutâ shi Dorine, cathi oară

⁸⁵ Ixescu = a cântări, to weigh, peser

cându u mutreashti, s-tsâni ndreaptâ, fârâ s-greascâ).
Feată, lipseashti s-hii simfunâ cu aestâ ndrîdzeari.
Bârbatlu tsi shtiui s-tsâ-lu aleg, pistipsea...
Nu mata zburâshtsâ ti tini?

Dorine

Nu am s-ânj dzâc tsiva.

Orgon

Nitsi un zbor njic?

Dorine

Ahtâri, mini nu.

Orgon

Sigura, că ti vegljiu.

Dorine

Tsi glar, lăi tatâ-su !

Orgon

Pân tu soni, feată, va s-nj-ascultsâ zborlu a njia
sh-ti alidzearea a meuâ, s-aspunj tutâ tinjia.

Dorine (fudzindalui)

Di un ahtari bârbat va-nj pizuiescu ghini-ghini.
(Va s-âlji da unâ pliscutâ, ma ea s-afireashti shi nu u agudeashti)

Orgon

Ved că ai, lea feată, nâ pushclji ningâ tini,
cu cari s-bânedz fârâ amârtii nu mata pot.
Sh-nu-nj yini, cama largu, moabetea aestâ s-port.
Zboarâli a ljei abrashtsâ, nj-apreasirâ yinatea.
Ies s-ljeau niheam air, s-ânj yinâ arâhatea.

STSENA III

Dorine, Mariane

Dorine

Ia dzâ tini, feată, naca-ts chirushi zborlu,
di lipseashti mini s-tsâ joc a tsâia rollu?
Cum pots sâ strâxeshtsâ ahtari naieti
shi s-nu greshtsâ dip la a lui moabeti?

Mariane

Contra a unui afendi sertu⁸⁶ tsi easti te-a adrari?

Dorine

Tut tsi poa' s-ti ascapă di un chindin ahtari.

Mariane

Tsi?

Dorine

⁸⁶ Sertu = irascibil, hot-tempered, impétueux

S-âlj dzâts că nu poati s-caftă la altu idyea vreari,
că nu lipseashti s-facâ ti el, ma ti tini, a ta mârtaari!
Că, maca s-andreadzi ti tini tutâ luyuria,
gionli nu va s-âlj aibâ hari a lui, ma a tsăia.
Shi, maca ti Tartuffe ari sivdai mari,
poati s-ansoarâ el cu nâs, ma s-va, fârâ cripari.

Mariane

Ti mini, un pârinti, ahât lj-angreacâ zborlu,
că nu putui, pân' tora, vâr`oarâ s-âlj lu tornu.

Dorine

Minduia-ti că Valère adră ti tini unâ jgljoatâ⁸⁷ mari.
Ti plâcârsescu, dzâ-nj: lu ai, ma nu tu vreari?

Mariane

Ah! A vreariljei a meali mari nidriptati lj-fats.
Dorină, lipseashti a njeia aestâ antribari s-ânj badz?
Nu ts-am dishcljîsâ io suflitlu a meu tut
shi nu shtii că elu-i nicuchirlu a meu vrut?

Dorine

Di iu sâ shtiu io, maca gura tsâ greashti aver,
shi, maca dealihea, lu vrei tini pi Valère?

Mariane

Nu ai dichi, Dorină, s-nu badz thimelj pi mini
shi shtii c-a mea ducheari u-am spusâ multu sh-ghini.

Dorine

Duri! Maca-l vrei?

Mariane

Âl voi, nu-ari spuneari.

Dorine

Shi, dupu cumu s-pari, shi el ari idyea vreari?

Mariane

Pistipsescu.

Dorine

Sh-doilji avets mirachi idyea
s-vâ videts ancurunats?

Mariane

Dealihea.

Dorine

Shi ti aestâ alantâ numtâ, cari tsâ easti volea⁸⁸?

Mariane

Ma ghini s-ânj mi vatâm dicât s-ânj mi da zorlea.

Dorine

Tamam: vedz? Nu-nj ticnea un-ahtari culai.
Va mashî s-mori sh-ia cum ascâpashi di bileai.

⁸⁷ Jgljoatâ = pas, step, pas

⁸⁸ Volea = dorință, desire, désire

Ceareia⁸⁹ easti fârâ di alta ti harauâ.
Nji yini s-crep, când' avdu moabetea aestâ a tauâ.

Mariane

Lele! Tsi inati, lea Dorină, ts-ai!
La ahtâri ghideri⁹⁰, vahi, nu ti ashtiptai.

Dorine

Nu dzâtseam s-apunj tora ahât foc
shi, când lipsea ta s-greshtsâ, s-nu ti avdzâ dot.

Mariane

Maca mi-ndirsescu, tsi easti te-a adrari?

Dorine

Sivdaia a ta ari ananghi di un suflit tari.

Mariane

Ma, tora al Valère, s-nu-lj alas tsiva?
Nu-i borgea a lui s-mi lja di la fendi, ma mi va?

Dorine

Em, cum ashi? Maca fen-tu, un om sertu easti,
di cari Tartuffe shi-arâdi dupu cumu-lj ticneashti,
shi nu va s-facâ numta ashi cum alj tâxi,
gionli a tău i-atsel tsi featsi alatusi?

Mariane

Ma, cara s-mi bag io contra, shi s-âljlj shed aridâ⁹¹, pânâ s-dzâcâ duri,
nu va s-veadâ tu inima mea para multâ pasiuni?
S-alas mini ti el, cât multu s-lu-am tu vreari,
borgea a mea di hilji shi arshinea-nj di muljeari?
Shi vrei ca foclu a meu shtiut pri iutsido...?

Dorine

Nu, io nu voi tsiva. Tsi vrei tini, shi io:
s-eshtsâ al Tartuffe. Shi nu adar ici ghini-nj pari,
că voi ta s-u ancheadic aestâ ancurunari.
Tsi-nj ticni a njeia, ta s-nu v-alas s-vâ loats?
Ari mari hâiri ahtari numtâ s-fats.
Gioni ca Tartuffe, tsi, nu-i tsiva ti tini?
Siyura că el, ma s-minduiescu ghini,
nu easti un bârbat ca atselj di aradâ
shi nu-i harauâ ptsânâ s-hii pi el mârtațâ.
Ti el, dunjeaua tutâ, mari tinjii ari.
Âi cilibi⁹² ti a lui, ari truplu mari,
cu ureclji aroshi, idyealui tu fatsâ,
va tsâ hibâ bana cu nâslu mashî ghineatsâ.

Mariane,

⁸⁹ Cearei = soluție, solution, solution

⁹⁰ Ghideri = nenorocire, misfortune, malheur

⁹¹ Shed aridâ = a insista, to insist, insister

⁹² Cilibi = nobile, noble, noble

Lele, Dumnidzale!..

Dorine

Ma cu tsi harauâ tu suflit va s-bânedz,
când cu ahtari mushuteatsâ di gioni va ti vedz!

Mariane

Duri! Curmâ-ts zborlu, bitisea, tsâ pricad!
Shi agiutâ-mi di numta aestâ, ta s-ascap!
Nj-u putushi! Di tora, fac tut tsi dzâts că prindi.

Dorine

Nu, nu, unâ featâ va s-ascultâ di pârinti.
Tsi cara că va s-u da pi un maimun.
Tsi nu tsâ si ndreadzi, c-ai nâfâcălu⁹³ bun.
Va nidzedz cu paitonea⁹⁴, tu hoara iu-i faptu
shi va s-vedz câts cusurinj shi lâlânj ari bârbat-tu.
Cu elj s-tsâ fats moabeti multu va ti hârseshtsâ,
Sh-va s-hii oaspitâ, prota, la oaminjli aleptsâ.
Va ti duts, ma nâinti, ta s-lâ vedz uborlu
la tsal gugeabashlu⁹⁵ shi la tsal giudicâtorlu,
sh-c-un stol tsi s-adunâ, va-ts-facâ tinjia.
Shi mash la carnaval va s-pots s-tradz nâdia⁹⁶
di bal shi di cântâtori, doi gâidâgi⁹⁷, sâ shtii;
sh-câti vâr`oarâ-a s-vedz maimunj shi pâpushi. I
Cara gionli a tău...

Mariane

Ah, s-ânj mor ânj yini!
Cum s-adar s-ascap, mi-nveatsâ, cama ghini!

Dorine

Hiu mashi huzmicheara a ta.

Mariane

Dorinâ, tsâ pricad...

Dorine

S-ti nvets nâ oarâ minti, va s-âl ljei di bârbat!

Mariane

Corbă!

Dorine

Nu!

Mariane

Maca tsâ dzâsh vrearea...

Dorine

Ici: Tartuffe i-a tău bârbat shi va-lj fats duchimâsearea⁹⁸.

⁹³ Nâfâcă = soartă, destiny, destin

⁹⁴ Paitoni = caleaşcă, coach, voiture

⁹⁵ Gugeabash = primar, major, maire

⁹⁶ Nâdii = speranță, hope, espoir

⁹⁷ Gâidâgi = cimpoier, bagpiper, cornemuseur

Mariane

Io tut tsi avui pi suflit tsâ dzâsh fârâ di altâ:
câ tse tora...

Dorine

Nu! Va s-hii tartufficatâ.

Mariane

Maca di a mea mirâ⁹⁹, nu vrei njilâ s-tsâ fats,
dipirarea lai s-mi mâcâ va u alas.

Mashi la nâsa-nj easti io tutâ nâdia
shi ti caimadzli tuts, shtiu cari-i yitria..

(Da s-fugâ.)

Dorine

Aide, aide, toarnâ-ti că nu mata am inati!

Nji-i njilâ di tini shi li-alas tuti alanti.

Mariane

Vedz că, maca vor s-mi pidhipseascâ ashi,
io va-nj curmu bana, Dorină, ashi sâ shtii.

Dorine

Niheamâ murafeti¹⁰⁰ shi numta-i dânâsitâ.

Mea, yini Valère! Shedz-tsâ sârâsitâ!

STSENA IV

Valère, Mariane, Dorine

Valère

Adeaneavra, doamnâ, unâ nauâ am aflatâ.

Io nu shteam tsiva, ma easti dip mushatâ.

Mariane

Tsi?

Valère

Că ti mârits cu Tartuffe.

Mariane

Siyura,

că a meu afendi aestu lucru va.

Valère

Afen-tu, doamnă...

Mariane

Mintea shi-alâxi:

⁹⁸ Duchimâseari = încercare, try, essay

⁹⁹ Mirâ = soartă, destiny, destin

¹⁰⁰ Murafeti = abilitate, ability, habileté

tora, câtu-nj dzâsi shi a njeia tsi s-mindui.

Valère

Tsi? Dealieha?

Mariane

E, dealieha.

Dzâsi că numta aestâ-i dichea.

Valère

Shi tsi naieti¹⁰¹ ari inima-ts dit cheptu,
doamnă?

Mariane

Nu shtiu.

Valère

Apândâsishi ndreptu.

Nu shtii?

Mariane

Nu.

Valère

Nu?

Mariane

Tsi urnimii¹⁰²-nj dai?

Valère

Urnimia a mea-i di bârbat s-âl ljai.

Mariane

Ashi mi urnipseshtsâ?

Valère

Ashi.

Mariane

Dealieha?

Valère

Nu-ari antribari :

alidzearea-i ti-anami shi fatsi ascultari..

Mariane

Ghini, maca ! Va s-adar a tauâ voli.

Valère

Shi-nj pari că nitsi nu va tsâ yinâ zori

Mariane

Cum nu tsâ vini a tsăia , când mi-urnipsishi, minduiescu.

Valère

Io ashi urnipsii, ta s-ânj ti hârsescu.

Mariane

Shi mini `a s-fac cum dzâts, ti mirachea a ta.

Dorine

¹⁰¹ Naieti = intenție, intention, intention

¹⁰² Urnimii = sfat, advice, conseil

Ia s-videm tsi poati s-iasâ di aoa.

Valère

Va-lj dzâts, ashi mi vrei? Sh-mi arâdeai cându..

Mariane

Ai s-nu-azburâm di ahtâri, ti plâcârsescu multu.

Nji dzâseshi, fârâ afireari, di câbuli s-fac

shi s-âl iau pi atsel, tsi nji-l da di bârbat.

Ti atsea sh-mini dzâc că va u fac luyuria,

maca a tsăia aestâ tsâ fu urnimia.

Valère

Nu caftâ s-aruts câbatea pi zboarâli a meali shi s-hii ljirtatâ.

Apofâsea a ta eara di ma nâinti loatâ.

Shi vrei s-ti acats di unâ furnjii lishoarâ,

ta s-nu poatâ s-dzâcâ vâra că tsâ câlcashi a tali zboarâ.

Mariane

Dealieha, ghini dzâseshi.

Valère

Siyura. Shi inima a ta

nu avu ti mini canâoarâ vreari hasâ tu ea.

Mariane

Oi ! Achicâsescu câ tse ai aestâ minduitâ.

Valère

E, e, achicâseshtsâ, ma inima-nj pliguitâ

poati s-tsu ia nâinti cu ansurarea

shi shtiu tamam a curi s-alj dau mâna shi vrearea.

Mariane

Ah ! Nu mi njirâ. Shi sivdaia apreasâ di

hârili...

Valère

Dumnidzale, hârili alasâ-li!

Am multu ptsâni io, siyura, shi-u shtii ghini,

ma am nâdia că altâ va s-hibâ bunâ cu mini.

Shi shtiu a curi gean, ahoryea cându va nâ veadâ,

va-nj da, fârâ arshini, tsi tini nu nj-ai datâ.

Mariane

Chirearea nu-i mari shi di aestâ dureari

va tsâ afli ayonjea shi efcula vindicari.

Valère

Va s-adar tut tsi pot, ashitsi s-pitstipseshtsâ.

Cându hii agârshitu, lipseashti s-apruftuseshtsâ¹⁰³

shi tini s-agârsheshtsâ. Va tutâ sila s-badz

sh-maca dai sh-nu pots, va barim s-ti prifats¹⁰⁴.

Nu s-ljeartâ vârnâoarâ aestâ niputeari:

¹⁰³ Apruftusescu = a reuși, to succede, reussir

¹⁰⁴ Prifac (mi)= a (se) preface, to fake, simuler

pi vâra, tsi ti alâsă, nica s-u-ai tu vreari.

Mariane

Duchearea aestă a tauă di nai ma analta sh-easti.

Valère

Tamam. Atumtsea sh-tini va s-dzâts că ashi lipseashti.

Tsi?... Naca vrei, ti tută eta tu gean,

s-âl tsân apes dorlu ti tini tsi-l am?

S-ti ved cum dinăntea-nj trets cu altu vâra,

fâr`-s-dau aljurea vrearea, tsi-a tsăia nu-ts fu bună?

Mariane

Nu, nu. Io cu tini hiu pi idyea minti

shi vream ca luyuria sâ ftsea di cama ninti.

Valère

Ashi vrei?

Mariane

Ashi.

Valère

Pizuierili-ts nj-agiung,

chirauă. Ts-adar chefea shi sâ shtii că fug.

(Adară ună jgljoată ta s-fugă shi s-tut toarnă.)

Mariane

Multu ghini.

Valère

Aduts aminti, că tini hii atsea cari,

mi badz s-adar aestă, acă io mi doari.

Mariane

Shtiu.

Valère

Shi, maca am tu suflit aestă naieti,

mi loai dupu tini.

Mariane

Ashi-i, io tsă fui urnechi.

Valère

Duri! Va ts-adar dinăoara haraua!

Mariane

Tamam.

Valère

Mi vedz? I ti tută bana.

Mariane

S-ts-ai sânatati!

Valère

(Fudzi shi cându agiundzi la poartă s-toarnă.)

A?

Mariane

Tsi?

Valère

Nu-nj greshtsâ? Tsiva?

Mariane

Io? Ti anyisedz.

Valère

Ghini! Maca vdzii di aoa.

Adio, doamnâ!

Mariane

Adio, doamne!

Dorine

Nj-pari

că vâ fudzi mintea cu aestâ lishurari.

Shi v-alâsai pân tora s-v-ancâceats cât vrets,

ta s-ved pânâ iu putets ta s-agiundzets.

Aide, tinjisite Valère!

(S-dutsi s-lu acatsâ di brats shi el s-fatsi ca taha nu va ici.)

Valère

A ! Tsi vrei cu mini?

Dorine

Ina ncoa.

Valère

Nu, c-aynos nji yini.

Nu mi toarnâ, va s-adar cum va ea.

Dorine

Bitisea!

Valère

Nu! Vedz? U-am loatâ apofâsea.

Dorine

Ah !

Mariane

Âl doari când mi veadî. Nu mi strâxeashti dot.

Va s-fac ma ghini s-fug, s-âlj fac niheamâ loc.

Dorine (Lu alasâ Valère shi fudzi dupu Mariane) (dupu ea).

Iu aladz?

Mariane

Alas.

Dorine

Lipseash' s-armânj.

Mariane

Dorină, nu, i-ncot! Nu va s-pots s-mi tsânj.

Valère

Cum mi veadî corba, âlj da pon, duchescu.

Lipseashti, fâr di alta, di pon s-u afirescu.

Dorine (U alasâ Mariane shi fudzi dupu Valère).

Iara? S-vâ mâcâ cânjli, ma ashitsi voi!

Alâsats lishuretsli shi yinits ncoa shamishdoi¹⁰⁵.

¹⁰⁵ Shamishdoi = amândoi, both, tous les deux

(âlj tradzi un shi alantu.)

Valère

Ma tsi ai tu naieti?

Mariane

Tsi tsâ tricû prit cap?

Dorine

Voi s-vâ bag deadun shi doilji s-vâ ascap.

Cum s-vrets s-v-alâsats? Mîntea vâ fudzi?

Valère

Ma tini nu u-avdzâshi ca tsi zboarâ-nj gri?

Dorine

Zurli hits, bre fciori, di chicusits ntroarâ?

Mariane

Nu vidzushi moabetea shi tsi putu s-nj-adarâ?

Dorine

Glârinj la dolji. Ea nu ari altu gaile

pi tini mashi ti ashteaptâ, tsâ giur, bre.

El ti va goalâ tini shi nu ari altâ mirachi,

va mashi s-ti ljea nveastâ. Cu bana dau giuiapi.

Mariane

Câ tse maca-nj featsi ahtari urnipseari?

Valère

Câ tse maca-nj bâgashi nâ antribari ahtari?

Dorine

Hits zurli shamishdolji. Dats-nji mâna ncoa!

Aidi, un shi alantu!

Valère (Dândalui mâna ali Dorinâ).

Ti tsi?

Dorine

Ai, shi mâna ta.

Mariane (Dândalui shi ea mâna).

La tsi agiutâ aesta?

Dorine

Irushi yinits!

Vâ vrets un alantu, cât ni nu minduits.

Valère

Maca nu lipseashti s-fats cu zori lucrili

shi mutrea niheam fârâ inati oaminjlji.

(Mariane shutsâ ocljii câtâ Valère shi sumarâdi niheam)

Dorine

S-dzâtsem că atselji tsi s-vor suntu zurli ghini!

Valère

Hô n-am mini dichî s-mi plângu di tini?

Shi ta s-aspunem ndreptu: arauâ, nu eshtsâ

cându dzâts lucrî, tsi dor, sh-ti hârseshtsâ?

Mariane

Sh-tini tora, nu hii omlu fârâ canâ tinjii...?

Dorine

S-alâsâm moabetea aestâ ti altâ apuhii¹⁰⁶
shi s-miduim cum putem s-ascâpâm di nunta lai.

Mariane

Atumtsea, dzâ-nâ cari-ts pari că-i ma buna culai¹⁰⁷.

Dorine

Va s-n-acâtsâm s-lucrăm prit câljuri cama multi.

Fen-tu shi pizuiashti, pirmithi suntu tuti.

Ma, cama ghini acatsâ, la aesti lishurets,

s-âlj dzâtsets că shi voi idyiul lucru vrets.

Ashi, ma s-hibâ ananghi, va s-yinâ ma lishor

s-u amânats niheamâ numta aestâ a lor.

Cu chirolu, tuti shi-aflâ andrizeari.

Tora, ti-acâtsă ca' shti tsi langoari

greauâ, tsi dinapandica-ts vini,

dapoaia vidzushi vârâ semnu tsi nu easti ti ghini:

ti-adunashi cu un mortu, cât aveai inshitâ,

aspârseshi yilia, anyisashi apâ mintitâ...

Ghini-i că, cum tsi s-hibâ shi itsi lucru s-facâ,

pân' nu dzâts "âl ljau", nu eshtsâ mârtațâ.

Ma, ta s-facâ lucrulu ashi cum v-aspun,

lipseashti s-nu vâ veadâ că zburâts deadun.

(al Valère)

Du-ti pi la sotslji-ts sh-dimândâ-lâ ashi:

s-âlj facâ tâmbihi, s-tsâ da tsi tsâ tâxi.

Noi va u trâdzem pi soacrâ-ta di a noastrâ parti

Shi va lu-adrâm s-n-agiutâ, sh-pi-a ljei frati.

Oarâ bunâ.

Valère (ali Marianâ).

Itsi ndrizeri s-adrari sh-itsi pidimo,

la tini nji-i nâdia nai ma marea, io.

Mariane (al Valère).

Nu hiu mini câbati că fendi ashitsi va,

ma io nu hiu ti altu, Valère, hiu mashi a ta.

Valère

Mi umpli di harauâ! Shi alantsâ ma s-cuteadzâ...

Dorine

Cum nu lâ si aurashti ahântu s-bândureadzâ.

Ieshi, tsâ dzâshi!

Valère (Adarâ unâ jgljoatâ shi s-toarnâ).

Ma tora...

Dorine

Agiundzi! Bo bo bo!

¹⁰⁶ Apuhii = ocazie, ocazion, ocazion

¹⁰⁷ Culai = soluție, solution, solution

Tini trets neoa! Shi tini fă nclo!
(âlj pindzi cathi un di anumir.)

ACTUL III

Pseftsâlja al Tartuffe

STSENA I

Damis, Dorine,

Damis

Chicuta¹⁰⁸ s-nj-u da shi s-nji hibâ di cap,
shi s-mi aibâ tuts di nai ma marili ahmac,
maca va mi dânsescâ puteari i tinjii
shi nu-a s-adar vâra niminduitâ luyurii!

Dorine

Aidi, lăi ficior, nu ahât cu inati!
Fen-tu mashi zburâ. Shedz-tsâ arâhati,
Nu tut tsi sâ spuni agiundzi ta s-adarâ.
Di la dzacâ pân' la facâ,... nu-i cali lishoarâ.

Damis

Va s-curmu muzavirlâkili¹⁰⁹ a alushtui tivichel
shi s-am unâ moabeti, mashi mini cu el.

Dorine

Pi anarga! Ncontra a lui shi a afentu-i va
su-alashi, pi tinihai, s-lucreadzâ nearcâ¹¹⁰-ta.
Tu mintea al Tartuffe, zborlu a ljei angreacâ
sh-dinaoarâ caftâ, itsi s-va ea, s-facâ.
S-pari că va u aibâ nicuchira tu sivdai.
Ma s-hibâ dealihea, va s-hibâ lucru mari.
Ti a ta ghineatsâ, lipseashti s-ul veadâ.
Ta s-lu antreabâ di numta aestâ tsi ti creapâ,
s-aflâ tsi mindueashti sh-s-âlj da di hâbari
că poati s-iasâ unâ urutâ ancâceari,
ma la andridzearea aestâ, va-lj da vâra nâdii¹¹¹.
Adeaneavra nu putui s-ul ved, că ftsea plâcârii,
ma tora-nj dzâsi huzmichearlu că s-dipunâ s-andridzea.

¹⁰⁸ Chicuta = apoplexie, apoplexy, apoplexie

¹⁰⁹ Muzavirlâchi = intrigă, plot, intrigue

¹¹⁰ Nearcâ = mamă vitregă, step mother, belle-mère

¹¹¹ Nâdii = speranță, hope, espoir

Ti plâcârsescu s-mi alashi s-lu ashteptu shi s-ieshi di aoa.

Damis

Aestâ andamusi shi io voi s-u mutrescu.

Dorine

Nu. Va s-hibâ singuri.

Damis

Nitsi zbor nu-lj grescu.

Dorine

Vahi, tsâ pizuieshtsâ: io tsâ shtiu sirtsâlja

Sh-ia ashi s-aspardzi tutâ luyuria.

Ieshi!

Damis

Nu! Voi shi mini s-ved, inatea nu-a mi ljea.

Dorine

Bo, bo, tsi mi cârteshtsâ ! Yini. Fudz di aoa!

STSENA II

Tartuffe, Laurent, Dorine

Tartuffe (vidzândalui Dorine).

Laurent, adunâ zvicilu¹¹² sh-câmeasha ascurâ¹¹³

Sh-plâcârsea Dumnidzâlu totna s-ti apârâ!

Neg pân' la hâpsinits, ma yini vâr s-mi caftâ.

Mi duc s-l-ampartu a lor darea tsi nj-au datâ.

Dorine

Câtâ arâdeari shi câtâ alâvdari!

Tartuffe

Tsi vrei?

Dorine

S-tsâ dzâc...

Tartuffe (Scoati unâ shamii dit gepi)

Ah ! Doamne! ts fac rigeai,

nâinti s-nj-azburâshtsâ, shamia aestâ ia.

Dorine

Cum?

Tartuffe

Nu voi s-ti ved ashi, ma sinlu-ts anvâlea.

Ahtâri lucru tu suflit n-aduc znjii

shi n-adara s-minduim uruti luyurii.

Dorine

¹¹² Zvici = bici, whip, fuet

¹¹³ Ascur = aspru, rough, âpre

Dinântea a pirazmolui¹¹⁴ va-lj dzâts că nu-ai puteari
Sh-ti aprindi dinoară carnea di muljeari?
Nu shtiu ca tsi foc ai tu mintea a tauâ,
ma io nu mi alas cu unâ cu dauâ
sh-din cap pânâ-n picioare, gol s-earai aoatsi,
că tutâ chealea a tauâ va mi alâsa aratsi.

Tartuffe

Niheamâ tâpineatsâ s-badz tu a tali zboară,
ma s-nu vrei s-ti alas shi s-fug dinâoarâ.

Dorine

Nu, nu, mini va s-fug shi va ti alas aoa,
ma, cama nâinti, voi s-tsâ dzâc tsiva.
Doamna, s-ânj ti veadâ, ari tu naieti,
shi va s-âlj fats tinjia cu unâ moabeti.

Tartuffe

Cu mari harauâ!

Dorine (ti ea ishishi).

Ia cum s-ndulsi!

Cum dzâshi io adeaneavra, easti dip ashi.

Tartuffe

Va s-yinâ ayonjea?

Dorine

Anj pari că u avdu.

Ea easti, dealihea, v-alas un cu-alantu.

STSENA III

Elmire, Tartuffe

Tartuffe

Dumnidzălu, ti daima cu a lui buneatsâ,
tu suflit shi tu trup s-tsâ vearsâ ghineatsâ,
s-tsâ vluisseascâ¹¹⁵ dzâlili, ahât cât va s-vreari,
nai ma gramenlu di atselj ursits di a Lui vreari.

Elmire

Tsâ hiu multu borgi ti urârli crishtineshtsâ.

Ljea un stol, pi el ma ghini va s-eshtsâ.

Tartuffe

Ascâpashi di arău, tora hii ma bunâ?

Elmire

¹¹⁴ Pirazmo = ispită, temptation, tentation

¹¹⁵ Vluisescu = a binecuvânta, to bless, bénir

Ghini hiu. Di heavrâ ascâpai unâ shi-unâ.

Tartuffe

Dumnidzălu-nj adră para mari tinjii,
di sh-featsi njilâ sh-nj-ascultă plâcâriili,
că tu arigeili a meali, cama sh-cama ninti,
sânătatea a tauâ u adushi aminti.

Elmire

E... nj-adunashi multu gaile. Nu lipsea.

Tartuffe

Tsiva nu nj-i ma scumpu di sânătatea a ta
sh-ti ea, pi a meuâ, vrea u adram curbani.

Elmire

Njila-ts crishtineascâ easti para mari
sh-tsâ hiu borgi ghini ti buneatsa a ta.

Tartuffe

Adrai multu ma ptsân di câtu tsâ si cadea.

Elmire

Vream s-tsâ zburâscu pi acumta di tsi curâ.
Aoa hiu sârâsitâ, că nu nâ avdi vârâ.

Tartuffe

Shi-a njeai-nj fatsi mirachi shi am mari harauâ
s-armânem deadun mashi noi dolji, niheamâ.
Aestâ apuhii a tserlui lj-am câftatâ
sh-pân' tu aestâ oarâ, nica nu nj-avea datâ.

Elmire

Io voi cu tini unâ moabeti s-am,
ta s-ânj dzâts dishclis tut tsi ai tu gean.

Tartuffe

Mini, tut ashi, nu voi altu tsiva,
mashi s-ts-aspun ntreagâ tutâ inima a mea.
Shi, maca adrai halat multu shi vâryii,
că yin di mirachea a ta oaspits turlii-turlii,
nu easti că am io vârâ inati pi tini,
ma că mi aprindu di la vrearea tsi-nj yini
shi di la unâ ducheari...

Elmire

Io ca ti ghini u loai,
că shtiu că ti a meu suflit gaile adunai.

Tartuffe (El u strindzi di cipita di dzeaditi.)

Ashi-i, doamnâ, dealihea, sh-ahtari dipirari...

Elmire

Oh ! Multu mi strindzâ.

Tartuffe

Di vrearea-nj multu mari.

Shtii că lucru ciruc, vâr'âoarâ nu ts-am faptâ

shi ma ghini vream...
(âlj bagâ unâ mânâ pi dzâuncljiu.)

Elmire

Aestâ mânâ aoa tsi caftâ?

Tartuffe

Tsâ ahuleam ¹¹⁶fustanea: sirma-i ahât moali.

Elmire

Ah ! Io mi gâdic multu, dealihea, silighea-mi.
(ea shi tradzi stollu nâpoi shi Tartuffe lu aproachi pi a lui.)

Tartuffe

Bobo! Tsi msheatâ easti, nji pari ca ciudii !
Cum u lucreadzâ tora, dzâts câ-i cu mâyii.
Shi di ahât ma bunâ, nu ari tu dunjeauâ.

Elmire

Dealihea, ma, s-nâ turnâm la a noasti niheamâ.
Avdzâi că omlu a meu, tâxearea-lj nu va shi-tsânâ
shi va s-ts-u da feata a tsăia. Dealihea-i, i minciunâ?

Tartuffe

Nji dzâsi ndauâ zboarâ, ama mini, chiră,
dupu altâ harauâ, suflitlu-nj suschirâ.
Sh-altuiuva ved hrisusitili hări di cari
suntu ligati mirachea sh-tuti yisili a meali.

Elmire

Shtiu că lumea aesta nu u-ai ti ici tsiva.

Tartuffe

Ashi-i, ma ni di cheatrâ nu-nj easti inima.

Elmire

Dzâtseam că ai sivdai ti tserlu dipârtos
shi că nu ts-aruts mirachea pi tsi ari aoa di-ghios.

Tartuffe

Vrearea a noastâ ti mushutetsli tsi puté nu mor,
nu astindzi tu noi vrearea ti atseali tsi nu alasâ tor.
Shi ducherli a noastri li mâyipsescu, unâ shi unâ,
vetili fârâ câsuri adrati di a tserlui mânâ.
Tu muljeri, hărlu a Lui ies tu migdani ghini,
ma nai ma aleptili thami, li ari bâgatâ tu tini:
ahtări mushutets pi fatsa-ts ari arâspânditâ,
că oclji s-ciudusescu shi ininjli s-frimitâ.
Shi s-ti mutrescu, veti safe, nu am pututâ,
fârâ s-ved tu tini cu mirachi pi Atsel tsi adră lumea tutâ.
Shi unâ vreari mari tu inimâ mi-agudi,
di nai' msheata fatsâ iu El-ishish s-zuyrâpsi.
Prota mi-aspâreai, s-nu tsiva di ascumta-nj vreari

¹¹⁶ Ahulescu = a pipăi, to feel, tâter

easti unâ princă¹¹⁷, iu Lailu va s-mi pingâ ti chireari
shi suflitlu-nj si apufâsi s-fugâ di a tău oclju,
că, ti ascâparea a geanlui, nj-pârea că hii ambodiu¹¹⁸.
Ma, pân tu soni, aflai, mushată fârâ preaclji,
că aestâ pasiuni, nu poa' s-aibâ câbati,
că vrearea a mea shi arshinea lishor s-apridunarâ
shi ashi nj-alâsai inima, tsi s-va ea, s-adarâ.
Shtiu că easti ti mini unâ mari cutidzari,
inima aestâ a meuâ s-ts-u adar curbani.
Sh-tu buneatsa a tauâ tutâ nâdia nj-sta
shi itsi s-adar io, easti dip tsiva.
Tu tini nji-i umuti¹¹⁹, arâhati shi harauâ,
tini-ai tu mânâ ponlu cu mirachea a meuâ.
Shi va s-hiu, pân' tu soni, dupu apofâsea tsi va s-ljei,
hârsit, ma s-ti ariseascâ, gramen, cara va s-vrei.

Elmire

Zboarâli a tali suntu dip di vreami zboarâ
sh-dinapandica niheamâ, ndreptu s-dzâc, mi loarâ.
Lipsea, ânj pari, sinlu-ts s-lu-afireshti ma ghini
shi aestâ naieti vrea s-u minduieshti niheamâ shi tini.
Un pistimen ahtari, tsi dunjeaua-l luyurseashti...

Tartuffe

Ah, hiu io pistimen, ma omlu tut om easti!
Shi cand' veadi ahtari njatâ¹²⁰, tsi vru tserlu s-tsâ da,
fârâ si-s minduiscâ, inima-lj si prida.
Ahtâri moabets la mini tsâ par vahi ciudioasi,
ma nu hiu vâra anyil¹²¹, hiu shi mini carni shi oasi.
Shi ma s-acats câsuri ti a meali a zboarâ,
nu hiu io câbati, ma tuti a tali doarâ.
Cându-ts vidzui njata, tsi-i ma nsus di oaminj,
nicuchirâ, ntroarâ agiunseshi pi geanlu-nj
sh-dit oclji-ts, dultseamea, tsi nu ari spuneari,
nji-u putu, pân' tu soni, cu tutâ alumtari.
Tricu pisti preasini, lâcrânj shi arigeai
shi vrearea nj-u turnâ câtâ hârili a tali.
Oclji sh-suschirârili-nj ts-u dzâtsea dipriunâ
shi, ta s-u ducheshtsâ ma ghini, bag shi boatsea s-ts-u aspunâ:
că, maca va li giudits cu inimâ bunâ niheam,
dirinârili tsi sclavlu a tău li ari tu gean,
maca va s-vrei s-mi njilueshtsâ
shi s-ti dipunj pânâ isa cu mini s-eshtsâ,

¹¹⁷ Princă = cursă, trap, piège

¹¹⁸ Ambodiu = obstacol, obstacle, obstacle

¹¹⁹ Umuti = speranță, hope, espoir

¹²⁰ Njatâ = frumusețe, beauty, beauté

¹²¹ Anyil = înger, angel, ange

va s-am ti tini daima, more, msheatâ thamâ,
unâ vreari ahtari, cum nu s-vidzu vâroarâ.
Nâmuzea a ta cu mini poa' s-sheadâ sârâsitâ,
di partea a mea, nu ari câ tse s-âlj hibâ fricâ.
Tuts gionjlji aeshtsâ di mljerili-lj au tu vreari
tsi adara s-duc di dzâc, sh-su-amplinj di zboarâ goali.
Cu cât agiung ma largu, cu ahât ma mult s-alavdâ
shi s-duc sh-ljea sâhârichea¹²², ti cathi nauâ jgljioatâ.
Shi tu limba-lâ slobudâ, maca pisti badz,
nu dupu mult' chiro, di arshini va ti fats.
Ma oaminjlji ca noi, vrearea lâ-i tâcutâ
shi shtii că misticadzljji vâr'oarâ nu va-lj dzâcâ.
Câshtiga tsi u avem ti a noastrâ anami,
l-acatsâ ghini a m'ljerilor tsi li-avem tu vreari
shi la noi pot ta s-aflâ, ma vor di n-aproachi,
harauâ fârâ fricâ, shi nâ isihâ¹²³ ayapi¹²⁴.

Elmire

Avdu ca tsi dzâts shi cuvenda aestâ a ta,
dupu cumu s-veadi, andreptu shi-u da.
Nu tsâ-lj fricâ ici că va s-am tu minti
s-âlj dzâc a nicuchirlu-nj vrearea tsi ti aprindi?
Shi că aestâ luyurii unâ oarâ aflatâ,
poati s-u aspargâ a voastrâ sutsatâ?

Tartuffe

Shtiu că ai tu suflit nâ buneatsâ mari
sh-că va s-pots s-nj-u ljertsâ, aestâ cutidzari.
Că va u luyurseshtsâ niputeari umineascâ,
vrearea aestâ tsi poati s-ti prusvuluseascâ¹²⁵
sh-va ti minduieshtsâ, dupu cum ânj pari,
că nu hiu vârnâ orbu shi-că omlu-i di carni.

Elmire

Alantsâ poa' s-u veadâ altâ turlii, siyura,
ma tora voi ta s-vedz că shi io pot s-ânj tsân gura.
A bârbatlu-nj nu va-lj discârfâsescu¹²⁶ vârnâ zbor,
maca va s-vrei s-nji dai niheamâ agiutor:
s-alumtsâ dishcljis, fârâ afireari,
ti numta al Valère cu ali Mariani;
s-tradz mânâ singur di la luyuria câbati,
câ va s-tsâ da a tsâia tsi a altui âlj si cadî
shi...

¹²² Sâhârichi = recompensă, reward, recompense

¹²³ Isih = linishtit, peacefull, tranquille

¹²⁴ Ayapi = dragoste, love, amour

¹²⁵ Prusvulusescu = a jigni, to offense, offender

¹²⁶ Discârfâsescu = a destăinui, to reveal, révéler

STSENA IV

Damis, Elmire, Tartuffe

Damis (inshindalui dit udiciliu tu cari s-avea ascumtâ.)

Nu, doamnă, nu! Va s-hibâ un lucru shtiut.
Earam tu loclu aestu shi putui ta s-avdu tut.
Shi buneatsa a tserlui mi ari adusâ aoatsi,
pi yinatea a prudotlui, tsi mashî znjii-nj fatsi,
ta s-aflu unâ cali s-ascap nâ oarâ ghini
di aest' om fârâ arshini shi mplin di ipocrizii;
s-âlj dishcljid oclji al 'fendi, shi s-âlj scot tu migdani,
tsi strâmbu easti aestu tsi-ts zburashti di vreari.

Elmire

Nu, Damis! Agiundzi maca mintea-lj vini
shi mutreashti ta s-adarâ cum âlj câftai mini.
Di cara âlj tâxii njilâ, ascultâ shi tini sh-tats.
Nu nj-am ici chefi tora, vâr' mari halat s-fats.
Muljearea âshi arâdi di un lucru ahtari
sh-ta s-nu-shi creapâ bârbatlu, nu-lj da ici di hâbari.

Damis

Ashi cum dzâts ta s-fats, tini ai furnjiili a tali,
cum sh-mini, ti a meali, va mi acats ncheari.
S-ul vrei ascâpat, naca vrei s-ts-arâdz?
Mârearea fârâ arshini a oaminjlor ca nâs,
duri sh-pizui di yinatea tsi-nj am
shi duri casa a noastrâ u adrâ darmadan.
Di para mult chiro pi afendi lu urseashti
shi a vreariljei a meali shi al Valère âlj stipseashti.
Di aestâ anâpudzâli, va s-lu ascâpâm ntroarâ
sh-tserlu-nj featsi hari aestâ cali lishoarâ.
Ti ahtari apuhii, âlj hiu borgi mini,
shi s-u alas s-treacâ, nu para-nj chicâ ghini.
Maca u-am tu mânâ shi nu-adar tsiva cu ea,
atumtsea axizescu¹²⁷ s-yinâ shi s-nji-u ljea.

Elmire

Damis...

Damis

Nu, ti plâcârsescu, ashi s-ânj ti am!
Haraua nai ma marea, tora, u-am tu gean.
Shi zboarâli-ts ncot caftâ ta s-mi bagâ
s-âlas io mirachea s-nji ved ahtea loatâ.
Nu mata cher oara, va u ancljid moabetea,

¹²⁷ Axizescu = a merita, to deserve, meriter

mutrea-mi cum, taman, va-nj fac ntroarâ chefea.

STSENA V

Orgon, Damis, Tartuffe, Elmire

Damis

Ti ashtiptam, afende, cu unâ hâbari
di unâ luyurii ti ciudii mari.
Ghini hii pâltit, că-lj adari mashi ghini.
Te-a ta buneatsâ, lali ari mari tinjii.
Shi vrearea tsi ts-u poartâ, tora s-limbidzâ:
va s-ts-u chearâ nâmuzea. Avdzâ? “Avdu!” dzâ.
Shi lu acâtsai aoa, iu-lj azbura ali nicuchirâ,
fârâ niheamâ arshini, di amârtiljoasa-lj pirâ.
Ea ari suflit bun shi di ndirisi multâ,
vrea zorlea luyuria s-u tsânâ ascumtâ.
Ma ahtari anâpudzâli, io nu pot s-u strâxescu
shi, ma nu ts-u dzâc, ânj pari canda ti yumârsescu¹²⁸.

Elmire

Dealieha, a bârbatlui, io dzâc că vârnâoarâ
nu va s-âlj curnji ar’hatea ti-ndauâ goali zboarâ.
Nâmuzea, nu aua lipseashti s-u mutrim,
shi agiundzi că shtim noi cum s-nâ afirim.
Ia, io cum minduiescu shi tsiva nu va-lj dzâtseai,
Damis, niheamâ pisti tu mini ma s-aveai.

SCENE VI

Orgon, Damis, Tartuffe

Orgon

Tsi nj-avdzârâ ureclji, s-poati lucru ahtari?

Tartuffe

E, frate, hiu câbati, hiu un strâmbu mari,
mplin di amârtilii shi di nidriptati multâ,
nai ma marili astes tsi s-ari vidzutâ.
Tutâ bana mea i-ancârcatâ di lâvilji,
easti mashi un stog di lucrî arali shi di cuprii.
Shi ved că Dumnidzâlu va s-mi agudeascâ
shi-u aleapsi aestâ aradâ, ta s-mi pidhipseascâ.
Ti itsi alatusi ti cari mi cutuyursescu,

¹²⁸ Yumârsescu = a insulta, to offense, insult

nu mi apâr ici, ma dzâc: câbati escu.
Pistipsea tsi tsâ dzâc, inatea aprindi-ts-u
shi avinâ-mi di la voi ca pi vârnâ andrihâstu¹²⁹.
Fudzindalui, nu va s-pot s-duschescu arshini nimal¹³⁰,
pi cât di multâ, nica, nji si câdea ta s-am.

Orgon (a hilji-sui).

Cum cutedz, cu-aestâ psemâ¹³¹, prudotlu a treilor,
s-vrei s-âlji vedz mâryitâ, chischineatsa a hârilor?

Damis

Tsi? Aestu oclji apushi sh-cur apres¹³²,
ti adarâ s-acats ncheari...?

Orgon

Tats, că ti mâcã psoflu, tu astes!

Tartuffe

Oh! Lasâ-l s-azburascâ, nu mata-l vâryea,
tuti tsi li dzâtsi, ma ghini, pistipsea.
Sh-tu un ahtari lucru, câ tse hii di a mea parti?
Shtii tini, pân' tu soni, chealea tsi nji poati?
Tu tsi-i pi dinafoarâ badz besâ¹³³, ti antreb?
Sh-mi luyurseshti bun, mashi ti atseali tsi-s ved?
Nu, nu, di tsi-i pisuprâ ti alashi urghit!
Shi io nu hiu ici ashitsi cum hiu luyursit.
Dunjeaua mi ari ti omlu naima bun,
ma ti tsiva nu fac: andreptu ts-aspun.
(grindalui câtâ Damis)
E, hiljlu a meu, zbura! Dzâ că hiu arâu,
fur, prudot, chirut, c-am vâtâmatâ om.
Agudea-mi cu zboarâ nica ma uruti,
nu mi-acats ncheari, a njeia-nj si cad tuti.
Shi, câdzut pi dzânunclji, s-u aprochi arshinea greauâ
ti crimili tsi adrai tu tutâ bana a meuâ.

Orgon

(al Tartuffe)

Frate, agiundzi! (a hilji-sui) Tut nu tradz mânâ,
prudoate?

Damis

Tsi? Cuvenda-lj ti mâyipsi ahât că pânâ...

Orgon

Tats blâstimate! (al Tartuffe) Frate, mutâ-ti! Lele, dadâ lai!
(a hiljisu-i).

¹²⁹ Andrihâstu = antihrist, antichrist, antechriste

¹³⁰ Nimal = destul

¹³¹ Psemâ = minciună

¹³² Oclji apushi sh-cur apres = ipocrit, hypocrite, hypocrite

¹³³ Bag besâ = a pune temei, to trust, faire confiance

Ceapcâne¹³⁴!

Damis

Poati...

Orgon

Amuti!

Damis

Tsi? Pi mini mi ari...

Orgon

Nica un zbor ma s-greshtsâ, mânjili va tsâ li arup!

Tartuffe

Frate! Bobo, Dumnidzale, nu ti aprindi ahât!

Ma ghini mini s-trag ponlu nai ma mari
dicât, ti a mea ispeti¹³⁵, s-aibâ nâs bileai.

Orgon

(câtâ hilji-su.)

Ehtre !

Tartuffe

Alasâ-l. Ma lipseashti pi dzânuncljii doi,
s-cad, s-tsâ caftu ljirtari ti el..

Orgon (al Tartuffe).

Tsi ts-arâdz di noi?

(a hilji-sui.)

Astes tsi hii! Vedz câtu-i bun?

Damis

Va-lj dzâts...

Orgon

Agiundzi!

Damis

Cum?

Mini...

Orgon

Curm-u, dimândai.

Shtiu io ti tsi furnjii ahântâ inati lj-ai.

Tuts lu-nchizmuzits shi-adzâ tâshi vidzui:

muljari, fciori, huzmicheari, tuts silighits contra a lui.

Fârâ arshini, v-acâtsats di itsido vâ yini,

ta s-lu avinats omlu aestu pistimen di la mini.

Ma, cu cât ma multu-a-s vrets s-ul pitritsets alargu,

cu ahât ma multu io, s-ul tsân aua, va s-caftu.

Shi hilji-mea, nveastâ va lj-u dau cama ntroarâ,

ta s-creapâ di inati tutâ taifa a meauâ.

Damis

¹³⁴ Ceapcân = nemernic, scurvy, vaurien

¹³⁵ Ispeti = cauză, cause, cause

Shi va-lj dimândzâ zorlea di câbuli s-facâ?

Orgon

E, shi nica di tora seara. Mili s-vâ cadâ!

Ah! Va vâ ndreg io tuts shi va v-adar s-aflats
că io hiu nicuchirlu sh-lipseashti s-mi ascultats.

Aidi, tu minutâ, cripate, s-tsâ tradz zborlu
Shi-s-âlj cadz la cicloari ta s-ti ljartâ omlu!

Damis

Cari, io? A anapudlui? Tsi cu minciunjli-lj tuti...

Orgon

Ah! Nu ti alashi, ceapcâne, sh-lj-aruts zboarâ uruti?

(al Tartuffe)

Un ciomag ! Un ciomag! Tini s-nu mi tsânj!

(a hilji-su)

Dit casa-nj s-tsâ ljei zverca, minutâ s-nu armânj,
shi s-nu cutedz vâroarâ s-ti tornji tu-anâpoi!

Damis

Ghini, ies, ma...

Orgon

Irushi sâ vdzim noi.

Sâ shtii, lăi spindzurate, că nu ts-alas tsiva

Sh-di la mini s-ljei pisuprâ anathima.

STSENA VII

Orgon, Tartuffe

Orgon

S-dzâts ahtări zboarâ di un om tsi-i sâmtu!...

Tartuffe

Dumnidzale, ljartâ-l că-nj deadi pon ahântu!

(al Orgon)

Cara sâ shtei câtâ dureari duchescu,
că dinântea a ta, lăi frate, mi mâryescu.

Orgon

Lele, lele !

Tartuffe

Minduiarea goalâ la aestâ nidriptati

Nji da un pon zurlescu ndreptu tu hicati...

Puvria mi acatsâ... Inima nji si aspari,
di nu pot s-azburascu sh-ia va-nj moru-nj pari.

Orgon (alagâ cu lâcrânj ntr-ocljî câtâ usha pri iu lu-avină hilji-su)

Cripate! Ti ljirtai sh-tora-nj mi fac pishman.

Lipsea, aclo iu ti aflai, aclo s-ti vâtâmam.

Ai, frate, aesti lucruri nu-ai să s-ti astuhinâ!

Tartuffe

S-curmăm, s-curmăm aesti moabets tsi n-anvirinâ.

Mutrescu aua tsi mări bilei putui s-vâ aduc
shi-nji pari că-i ananghi, lăi frate, si-nj mi duc.

Orgon

Cum? Tsâ pizuieshtsâ?

Tartuffe

Mi nchismuzescu, sh-bag oară
că vor s-ts-aprindâ shubei ti nâmuzea a meuâ.

Orgon

Nu ari tsiva. Mi-ai vidzutâ pi mini s-âlj ascultu?

Tartuffe

Va s-ahurheascâ iara, nu pisti chiro multu;
shi cuvendzâli, tsi tora li ai ti goali zboară,
vahi, va s-shedz s-li ascultsâ vârâ altâ oară.

Orgon

Canâoarâ!

Tartuffe

Ah! Frate, nâ muljeari, axi
efcula¹³⁶ a bârbatlui mintea-lj alâxeashti.

Orgon

Nu, nu.

Tartuffe

Alasâ-mi ma ghini, irushi s-fug di aoa,
s-nu mata poatâ varâ s-dzâcâ ici tsiva.

Orgon

Nu, va s-armânj! Fâr' tini 'a mi fac defi.

Tartuffe

Ghini! Maca, lipseashti s-mi adar tilefi¹³⁷,
ma, iara dzâc: ma s-vreai...

Orgon

Ah !

Tartuffe

Ghini, tac.

Ma di aua sh-nâinti, shtiu tsi lipseashti s-fac.
Nâmuzea va tsâneari shi, maca n-avem sutsatâ,
va s-nu lâ dau furnjii, zboară ta s-tsâ scoatâ.
Va s-fug di nicuchira a ta sh-nu va mi vedz...

Orgon

Nu, pi yinatea a lor, voi tut cu nâsa s-shedz.
Voi s-u crep dunjeaua, i-marea a mea harauâ
sh-voi s-ti veadâ totna deadun cu nveasta a meuâ.
Stăi că nu bitisii: ta s-âlj cripăm ma ghini,

¹³⁶ Efcuła = ușor, easy, facilement

¹³⁷ Tilefi = sacrificiu, sacrifice, sacrifice

nu voi s-am altu clirunom¹³⁸, nafoar' di tini
shi tora anchisescu, cu mirachi multâ,
s-ts-u alas a tsăia avearea a meuâ tutâ.
Un bun shi-ndreptu sots, a curi socru-a-lj hiu,
lu voi ma mult' di m'ljeari, pârintsâ shi di a meu hilj.
Vrei s-fats di câbuli cu a meuâ pripuneari?

Tartuffe

Cum tsi s-va ta s-hibâ, s-facâ a tserlui vreari.

Orgon

Mâratlu om! Ayonjea s-nidzem s-adrâm nâ carti,
dapoia zâilia poa' s-creapâ di inati !

ACTE IV,

Orgon ducheashti că s-arâsi

STSENA I

Cléante, Tartuffe

Cléante

E, pots s-u pistipseshtsâ! Zburashti lumea tutâ
shi anamea tsi ts-u adarâ easti dip urutâ.
Tamam ti aestu lucru tsâ vinj dinâinti,
s-tsâ dzâc, tu dauâ zboarâ, tut tsi am tu minti.
Ahânda, s-mutrescu tsi si spuni, nu caftu.
Li ljau, ti cum easti ma lai shi neg cama largu:
s-dzâtsem că Damis tsi adră, nu adră ghini,
sh-că nu avea ndriptati s-ti scoatâ câbati tini.
Fatsi un crishtin ahtea s-âshi u ljea?
Nu lipsea s-âlj ljeartâ alântui alatusea?
Shi fatsi sâ straxeshtsâ, ta s-ieshi tini curat,
ca hiljlu s-hibâ di acasâ di la fen-su avinat?
Tsâ zburâscu dishcljis shi tsâ dzâc nica nâ oarâ:
di la njic pân' la mari tuts s-cârtirâ-n hoarâ.
Va s-u ndredz luyuria, ma s-mi pistipseshtsâ,
shi, nâinti s-agiungâ multu alargu, s-u dânâseshtsâ.
Fă curbani¹³⁹ a tserlui inatea adunatâ
shi adu-lj di znău pi buna pi hilj cu a lui tatâ.

¹³⁸ Clirunom = moștenitor, successor, héritier

¹³⁹ Curbani = jertfă, sacrifice, sacrifice

Tartuffe

Em, mini vream, cât ti io, cu mirachi,
cã nu-lj port' tu suflit, nitsi unã inati.
Âlj li ljertu tuti, nu-lj acats câsuri ti tsiva
shi vream s-puteam s-lu agiut, cu tutã inima.
Ma nu ashitsi caftã a tserlui sinfer
sh-lipseashti s-ânj fug mini, maca s-toarnã el.
Dupu lâiatsa tsi adrã, cum nu s-ari vidzutã,
ma s-nã avem moabets, va s-mutã lumea tutã.
Cari poa' sã shtii prota tsi-a s-minduiascã?
Vahi, puliticã hasã va u luyurseascã
Sh-va s-dzãcã iutsido cã mi acãtsã tu ayini
sh-tora: "O, lele, cã tsi multu-l voi mini!".
Cã, mashi di fricã, voi s-mi-am cu el pi buna,
ta s-lu cândãsescu¹⁴⁰ s-nu dishcljidã gura.

Cléante

Ved cã, ti tsi adari, furnjii vrei s-tsã afli,
ma, pãn' tora, furnjiili tsã furã tuti slabi.
Ti sinferlu a tserlui, ti tsi gaile adunj?
Di tini ari anaghi s-pãlteascã a curi nu-s bunj?
Alasã tini tserlu 'sh-ljea ahtea cum shi shtii
shi caftã, cum dzãtsi el, ta s-ljertsã, ma tsã adrã vãrã znjii.
Nu mutrea ici cãtã tsi minduiashti laolu,
maca tini adari tsi dimãndã Dumnidzãlu.
Tsi? Maca dunjeaua ca'shti tsi va spunã,
unã bunã faptã nu mata easti bunã?
Nu, noi s-adrãm dipriunã tsi caftã atsel di analtu
shi ti itsi altu gaile s-nu nã doarã caplu.

Tartuffe

Ts-am dzãsã ma nãinti cã inima-nj lu ljartã
shi tserlu di la noi tamam aestã caftã.
Ma dupu halatlu di azã shi ncãcearea tsi avum,
tserlu nu nji caftã s-bãnedz cu nãs deadun.

Cléante

Shi tut el ts-ari cãftatã s-ascultsã di tsi
mashi inatea goalã pi fen-su-l urnipsi?
Shi s-ljei dinãoarã doara tsi-ts fu datã,
tsi cara cã ndriptatea cãfta s-nu u-aveai loatã?

Tartuffe

Cari mi cãnoashti, multu ghini shtii
cã nu ti pãradz adrai ashitsi mini.
Cã io nu mutrescu avearea umineascã.
Anyilicearea-lj pseftã nu poati s-mi urgheascã.
Shi macã apufãsii ta s-ljeau di la tatã
doara tsi avu mirachi ta s-ânj facã,

¹⁴⁰ Cândãsescu = a convinge, to convince, convainvaincre

easti mashi di frică, ânj tsâ dzâcu ndreptu,
s-nu tsiva di cadi tu mânjli a vârnui pseftu.
S-nu agiungâ la niscântsa oaminj ciruts tsi,
s-u ufiliseascâ ti uruti luyurii,
sh-tsi s-nu u hârguiascâ ashî cum voi mini
ti ghinili a alântui shi ti-a tserlui mâriri.

Cléante

Alasâ, alasâ aestâ ndilicatâ aspâreari
tsi poati s-lu cârteascâ, hiljli-su ânj pari,
shi aravdâ ma ghini, fârâ s-ti vatsânj ahât,
s-âshi tsânâ omlu avearea, cu chindinlu tsi va s-aibâ, cu tut.
Shi ma ghini cutura s-u ufiliseascâ nâs, cum shi shtibâ,
dicât dunjeaua a tsâia, cã vrushi s-lj-u agudeshtsâ, s-tsâ strigâ.
Mi ciudusescu mashi cã fârâ multâ minduiari,
pishchesea-lj u strâxishi dinâcali.
Pân' tu soni, pista dzâtsi tu vâra carti
s-âlj ljei a clirunomlui avearea tsi-i si cadi?
Shi maca dzâts cã tserlu nu mata ti alasâ
s-bânedz, di aoa shi nâinti, cu Damis tu nâ casâ,
nu fatsi ma ghini, fârâ halat mari,
tini s-tsâ tradz mânâ shi s-tsâ vedz di cali?
Di iu s-aravdzâ ashî, cum nu s-fatsi vâroarâ
ti tini pi hilj s-lu scoatâ nâfoarâ?
Un om mintimen, ashî s-adarâ, prindi...

Tartuffe

Ai, cã tricu chirolu shi s-adrâ ti mirindi.
Borgi crishtineshtsâ nji gresc fârâ amânari.
Cã fug ahât ayonjea, ti plâcârsesc, ljirtari.

Cléante

Ah !

STSENA II

Elmire, Mariane, Dorine, Cleante

Dorine

Fă-ts njilâ, deadun cu noi, alumtâ-ti ti ea
cã veadi un pon di moarti tsi-lj frândzi inima.
Shi zborlu, tsi shi-l deadi fen-su ti aestâ searâ,
u adarâ di s-deapirâ corba, oarâ di oarâ.
Va s-yinâ. S-nâ bângâm tuts sila, ti plâcârsim,
shi s-câftâm, i s-lu strindzem, i s-ul cândâsim¹⁴¹

¹⁴¹ Candâsescu = a convinge, to convince, convaincre

s-u alasâ pusta di naieti, tsi nâ cârti pi tuts, foc.

STSENA III

Orgon, Elmire, Mariane, Cléante, Dorine

Orgon

Ha! Tsi mi hârsescu că v-adunat t-un loc.

(ali Marianâ.)

Aestâ carti 'a-lj facâ pi tuts di aoa s-arâdâ.

Shtii tini, lea featâ, aesta tsi va s-dzâcâ?

Mariane (pi dzânunclji).

Fende, tu numa a tserlui, tsi nji shtii greatsa,

shi pi tuti tsi pot s-ts-u dishteaptâ buneatsa,

alasâ, niheamâ, ndreptul tsi-ai ca tatâ

shi s-ti ascultu zorlea, tini nu mi bagâ.

Pit nomlu aestu greu, nu mi fă s-agiungu,

di borgea tsi ts-u am, la Dumnidzâ s-mi plângu.

Sh-tini, fende, tsi-nj dâdeshi aestâ banâ,

nu mi adarâ tora s-nji si parâ amarâ.

Maca nâdia dulsi tsi putui ta s-am,

nu vrei s-nji-u fats dealihea: s-mi dai pi atsel tsi-l vream,

barim, ti-a ta buneatsâ, ti pâlâcârsescu

s-nu mi dai pi atsel, tsi nu pot s-âl strâxescu.

Cu putearea tsi u-ai pisti feata a tauâ,

nu u adu, mârata, tu dipirari greuâ.

Orgon (duchindalui cum s-ambuneadzâ).

Inimâ, nu ti moai, nu hii vâr ficiuric!

Mariane

Vrearea a ta ti el, io nu-nj stipseashti dip.

Scoati-u tu migdani, dă-lj aveari multâ

shi, maca nu-i nimal, dă-lj-u shi a meuâ tutâ.

Hiu simfunâ, u dau, shi nitsi greu nu-nj yini,

ma s-nu-agiundz' tâshi aclo, ta s-mi dai pi mini.

Aravdâ io s-mi duc tu un lai mânâstir

shi aclotsi s-nji trec bana mplinâ di virin.

Orgon

Aha! Dinâoarâ ti adrashi crishtinâ!

Lipsea niheamâ, fen-tu, vrearea s-ts-u astuhinâ.

Mutâ-ti! Cu cât ma ptsân va-l strâxeshtsâ,

cu ahât ma multu tini te-a alâvdari 'a s-eshtsâ.

Mârtarea va ti nveatsâ ducherili s-tsâ li bats.

Tora nu mata-nj creapâ caplu ahântu sh-tats!

Dorine

Ma tsi...?

Orgon

Tini s-amuts! S-nu greshtsâ, c-a ti mor!
S-nu ti avdu că cutedz s-dzâts nitsi un lai zbor!

Cléante

Ma strâxeshtsâ s-ts-u tornu cu unâ urnipseari...

Orgon

Di urnipserli a tali, fârtic, ma buni nu-ari,
s-mplini di minti, sh-multu li tinjisescu,
ma tora va ma ljetsâ, că nu li ufilisescu.

Elmire (a bârba-su-lj)

Cându ved tsi ved, nu mata nj-aflu zboarâ.
Di urbarea tsi-ai, mi ciudusesc' cathi oarâ.
Bun-urnipseari ts-featsi shi bunâ arâdeari,
ma, dupu atseali di-adzâ, nica ti acats ncheari.

Orgon

Hiu huzmichearlu a tău, sh-tsi ved, ti mini angreacă,
cu strâmbul a meu hilj shtiu c-ai bunâ treacă
shi tsâ eara ca frică ta s-aspunj ndreptu
că va s-lj-u gioacă tehnea¹⁴² a alushtui om aleptu.
Ma, ta s-ti pistipsescu, mult' isihâ earai;
cara s-eara dealihea, cama va ti cârteai.

Elmire

Naca la ndauâ zboarâ di vreami tsi-am avdzâtâ
lipsea nâmuzea ntroarâ s-aprindâ shi si s-mutâ?
Shi ma da vârnâ di ea, noi va ta s-lj-u turnâm
mashi cu inati ntr-oclji shi s-lu angiurâm?
Io, di ahtări lucrî, nj-arâd shi ahântu-shi easti.
S-adar halat ti eali, nu mi ariseashti.
Cu buneatsâ prindî nâmuzea s-ts-u aspunji.
Nu ca atselj sertsâ shi ayri¹⁴³ ca tsiva cânj,
a curi nâmuzi, cu zgrânj¹⁴⁴ shi cu dintâ ndreaptâ,
ti nai ma njiclu zbor, etimâ-i s-ti batâ.
Dumnidzâ s-mi apârâ di nâmuzi ahtari!
Io, a meuâ, nu voi s-hibâ ca drâcoanji.
Sh-ma-lj spunj cu-aratsi boatsi că nu adarâ ghini,
io dzâc că, tsi om s-hibâ, cama-i si adarâ arshini.

Orgon

Duri! Shtiu tsi shtiu, shi nu ari alâxeari.

Elmire

Mi ciudusesc' di znâu di pusta-ts urbari.
Ved, tut nu pistipseshtsâ, ma tsi va s-pots s-aspunj,
ma s-ti adar s-vedz singur că nu dzâtsem minciunj?

¹⁴² Gioc tehnea a vârnui = a juca o festă cuiva, to play a trick on smbd., jouer un tour a qqn

¹⁴³ Ayru = sălbatic, wild, sauvage

¹⁴⁴ Zgrânj = gheară, claw, griffe

Orgon

S-ved?

Elmire

E.

Orgon

Pirmithi.

Elmire

Shi ma s-aflu calea bunâ,
s-ti adar s-vedz cu a tăi oclji, tuti câti curâ?

Orgon

Parapofchi.

Elmire

Tsi om! Barem dzâ s-avdu.
Nu tsâ câftai s-badz besâ pi tsi spuni un altu.
Ma s-dzâtsem, aoatsi, c-‘a s-pots tu vâr loc s-shedz
shi ndreptu s-avdzâ tut, shi tut ndreptu s-vedz,
tsi va s-aspunj atumtsea di omlu a tău bun?

Orgon

Ma s-hibâ ashi, va s-dzâc că.. Tsiva nu va s-aspun,
că aestâ nu s-poati.

Elmire

Alatusea tsânu para multu. Duri!
Va s-videts că gura, minciunj nu-nj aspuni.
Fârâ s-neg ma largu, mirachea va nj-u fac
shi cu oclji a tăi, bârbate, s-mutreshtsâ, va ti bag.

Orgon

Ghini: s-adrâm cum dzâts. S-ved cât tsâ fatsi chealea
Sh-cum va s-apruftuseshtsâ s-u scots ncap tâxearea.

Elmire

Adutsets-nji-ul, Tarruffe!

Dorine

La ahtări-i gioni.
Nji pari că, s-lj-u pots, va s-hibâ lucru zori.

Elmire

Nu. N-alăsăm arâshi lishor di atsea tsi vrem
shi mârearea nâ agiutâ, noi singuri s-n-arâdem.
(azburândalui cu Cléante shi cu Mariane)
Adrats-lu s-ânj dipunâ! Irushi inshits!

STSENA IV

Elmire, Orgon

Elmire

S-n-apruchem di measâ shi tini, sum ea, s-ti hidz.

Orgon

Cum?

Elmire

Easti ananghi mari s-ti ascundzâ cât ma ghini.

Orgon

Câtse sum measâ?

Elmire

Oi, Doamne! Lasâ, că shtiu mini.

Am io tsiva tu minti; dapoa' va s-lugurseshtsâ.

Hidzi-ti aclo, tsâ dzâc shi, când pirghios va s-eshtsâ,
s-ai angâtan s-nu ti avdâ, ni s-nu hii vidzut!

Orgon

Mari hâtâri-ts fac, dealihea tsâ dzâc,
ma lispseashti s-ved câmeashea pri iu-a u scots.

Elmire

Ashteaptâ shi dapoaia, dzâ tsiva, ma s-pots.

(a bârba-su-lj di sum measâ):

Tsi 'a s-adar io adzâ, va-lj ciudusescâ tuts.

S-nu ti acatsâ inatea shi nitsi s-nu ti muts.

Tut tsi va s-pot s-dzâc, tut strâxit s-nji hibâ,
că voi s-tsâ disheljid ocljii ashi cum ts-am tâxitâ.

Va-l ljeau cu dulsti zboarâ, ma nu-am altâ culai,
s-lu adar shi-ascoatâ masca di pi inima lai.

Va-lj hârsescu mirăchili a lui fârâ arshini
shi va lu alas shi-u da ndreptu, cumu-lj yini.

Cum, ti tini mashi, ta s-lu-arâd cu cap,
va mi fac că-l voi shi că voi chefea s-lj-u fac,
va mi dânâsescu când' tini 'a s-ieshi s-ti veadâ
sh-lucurlu-a s-agiungâ mashi pân'iu s-tsâ si ndreaga.

TINI va s-lj-u curnji pira a lui zurleascâ
când' va ts-hibâ duri sh-nu mata 'a s-vrei s-lundzeascâ.

S-nu mi alashi s-trag ma mult' dicât lipseashti,
ta s-vedz cari arâdi shi cari ndreptu greashti.

Tini ai cumandul. Easti ti a tău ghini
shi... angâtan s-nu ti veadâ. Ascundi-ti, că yini!

STSENA V

Tartuffe, Elmire, Orgon

Tartuffe

Ânj dzâsirâ că aoa vrei s-nji zburăshti niheam.

Elmire

E, s-tsâ discârfâsescu tsiva tsi am tu gean.

Ma, tradzi ghini ushea nâinti s-ts-aspun

shi mutrea ghini anvârliga, s-nu poată s-nâ avdâ vâr'.
S-nu nâ pâtsâm iara cum pâtsâm ma ninti,
câ, nica nâ oară, shi va mi-aflu di minti.
Nu s-ari vidzutâ ahtari ciuduseari!
Damis nji-adră, ti tini, nâ aspâreari mari
sh-vidzushi că mini feci tut tsi putea vâr' s-facâ,
ta s-lj-astingu inatea shi s-lu adaru s-tacâ.
Dealieha că tu suflit earam mintitâ ashi,
că, s-dzâc că nâs arâdi nitsi nu-nj ticni.
Ma, doxâ al Dumnidză, tuti ti ghini sh-furâ
sh-tora tut s-andreapsi sh-nu nâ cârteashti vârâ.
A meu bârbat, di tini, nu aravdâ ciruc zbor,
sh-tinjia tsi ts-u poartâ, tuchi lailu nior.
S-âlj creapâ cama ghini, atselj tsi vâryescu,
dimândâ dipriunâ tut cu tini s-escu.
Sh-ia, ashi putui, fârâ gaile s-adun,
s-mi aflu aoa neljisâ cu tini deadun.
Sh-ashi pot s-tsâ dishcljid un suflit tsi ari
para multâ buneatsâ ti mirăchili a tali.

Tartuffe

Moabetea aestâ nu pot s-u achicâsescu ghini.
Pânâ adeaneavra zburai altâ turlii.

Elmire

Ah! Ma ti lo inatea ti ahtari arniseari¹⁴⁵,
nu u cânoshtsâ ghini inima di m'ljeari!
Shi ved, nu para ducheshtsâ tsi va ea s-aspunâ,
anda da ta s-apârâ cu ahântâ silâ ptsânâ!
Arshinea nâ si alumtâ tu unâ aradâ ahtari
cu tut tsi poa' s-dishteaptâ tu noi ducheri di vreari.
Sh-tsi car' avem furnjii ti vrearea tsi nâ yini,
ta s-u dăm di padi, tut nâ easti arshini.
Prota n-apârăm; ma, dupu cum u adrăm,
s-veadi că, ma multu mutrim ta s-nâ pridăm.
Ti nâmuzi, gura, dzâtsi că nu va,
ma-alas' s-achicâseascâ dip altutsiva.
Zburâi fârâ di alta, multu dishcljis cu tini,
sh-alâsai nanâparti itsido arshini.
Ama, tora, maca tut mi acâtsai ta s-dzâc,
s-lu dânâsescu Damis, va s-dâdeam ahât?
Va s-aveam, nu ti ntreb, ascultatâ nicârtitâ
zboarâli a tali di vreari pân' tu bitisitâ?
Shi, ahtari purtatic, dzâts că va s-aveam,
maca io pi tini nu va ti ariseam?
Anda mini singurâ tâmbihi ts-am faptâ
s-arniseshtsâ numta, tsi ts-u avea ndreaptâ,

¹⁴⁵ Arniseari = refuz, refusal, refuse

tsi pots s-achicâseshtsâ tini di aua,
când' vedz cât gaile adun ti bana a ta
sh-când' vedz că nu-nj si-ndreadzi, s-ti ved ansurat
shi inima a tauâ s-lipseascâ s-u ampart'?

Tartuffe

Am, fâr' di alta doamnâ, unâ harauâ mari
s-avdu aesti zboarâ dit gura tsi-am tu vreari.
Njearea a lor adarâ s-nji curâ tu vini
unâ dultseami, cum nu-aveam duchitâ mini.
Că tsâ loai hari a tsăia, i tut tsi vream sâ shtiu.
Di ahântâ harauâ ca mbitat ânj hiu,
ma inima-nj tsâ caftâ s-u ljertsâ, cara s-vrei,
că, pi haraua aestâ, nu bagâ thimelj.
Ia, pot s-mi minuiescu că, vahi, tirtipi easti,
ta s-pots s-u ntheadits numta, tsi nu ti ariseashti.
Shi ma vrei s-tsâ spun dealihea tut tsi am pi gean,
zboarâli a tali dulsti nu va li ljeau ti tamam,
pânâ nu-a-nj dai niheamâ dit aestâ vreari,
s-am, barem, un semnu că nu-i mashi arâdeari.
S-ânj seaminj tu suflit nâ pisti salami
tu buneatsa cu cari vedz mirăchili a meali.

Elmire (Tusheadzâ ta s-u avdâ bârba-su).

Tsi? Ahât ayonjea s-nidzem ma largu, vrei?
Sh-di prota s-u bei tutâ dultseamea a vreariljei?
Mi dipirai s-tsâ dzâcu zboarâli nai ma dulsti
sh-cu tuti aesti, a tsăia nica nu tsâ agiundzi?
Nu pot s-apruftusescu chefea s-ts-u hârsescu,
pânâ luyuria s-nu u bitisescu?

Tartuffe

Cum hiu ma nghios di vrearea-ts, umutea nj-easti njicâ.
Inima, mashi cu zboarâ, nu sheadi sârâsitâ.
Shi ma nji si tâxeashti unâ mirâ bunâ,
nâinti s-pistipsescu, voi s-u am tu mânâ.
Ahât ptsân mi duchescu io gioni ti a ta vreari,
că nu pot, besâ s-bag, pi-unâ harauâ ahtari
shi nu va ti-pistipsescu, pânâ s-nu ahurheshtsâ
cu un lucru salami s-ânj mi cândâseshtsâ.

Elmire

Oi, Dumnidzale, vrearea-ts ca tiran,
tu mintiturâ greauâ nj-arucâ a meu gean.
Inima-nj, corba, zorlea nj-u anâchiseashti
shi cu inati va atsea tsi u-ariseashti!
Tsi? Di tini, tora, ascâpari nu ari
shi nu vrei s-nji dai adyi ni te-a adiljeari?
Fatsi, ashitsi a omlui, zori s-âlj badz
shi s-vrei fârâ njilâ lucrili tsi cafts'?

Sh-iara cu silâ mari, s-nji fats tâmbihi ahântu,
cându shtii că chefea-ts io nu pot ta s-u frângu?

Tartuffe

Maca ti vrearea a meuâ ai bunâ minduiari,
ti tsi s-nu-nj dai un semnu cât te-a sârâseari?

Elmire

Cum s-pots cu dimândarea aestâ simfunâ s-eshtsâ,
fârâ s-cârteshtsâ tserlu di cari totna greshtsâ?

Tartuffe

Em, maca lu-ai ti cheadic mashî gailelu ti tser,
ti mini-i lishor lucru s-ti ascap di el.

Aestâ nu lipseashti inima s-ts-u tsânâ.

Elmire

Ma cu azâptâserili¹⁴⁶ a tserlui nâ tut aspar dipriunâ!

Tartuffe

Io pot s-tsâ aspulbir asparizmili niminduiti
sh-ta s-tsâ ljau tut di pi zvercâ, am murafets uidisiti.
Dealieha, niscânti mirăchi s-azâptâsiti di tser,
ma tut putem vâre turlii cu el s-u andridzem.
(zburashti un om pseftu)

Dupu ananghi, easti unâ shteari curatâ
s-ascachi di tut tsi pi zvercâ ai adunatâ
sh-itsi lâiatsâ ai faptâ, s-pots s-u algheshtsâ
cu agiutorlu a scupollui bun tsi mutreshtsâ.
Sh-pi tini va ti anvets aesti lucrî nishtiuti.
Alasâ-mi shi va s-vedz cum va li andreg mini tuti.
Adarâ-nj mirachea shi nu ti aspari:
dau giuiapi ti tut shi amârtili s-hibâ a meali.
Ma tsi tusheari fats, doamnă.

Elmire

E, ved zori mari.

Tartuffe

Naca vrei nâ gurâ di ceai di pindani¹⁴⁷?

Elmire

Arâtsearea aestâ ici nu s-alasâ shi-nj pari
că tutâ ceaia a loclui nu-lj aflâ vindicari.

Tartuffe

Sigura, tsâ-i zori.

Elmire

Zori câtâ s-vrei.

Tartuffe

Dzâtseam, ndirsea aestâ nu-ari vâre thimelj:
nu n-avdi canâ sh-pots s-hii sârâsitâ aoatsi.

¹⁴⁶ Azâptâseari = interzicere, restriction, interdiction

¹⁴⁷ Pindani = pătlagină, waybread, plantain

Arăulu easti mashi tu halatlu tsi s-fatsi.
Zboarâli a laolui: aestâ-i amârtia;
sh-nu ari dip tsiva, ma i-ascumtâ luyuria.

Elmire (dupu tsi tushi iara).

Pân' tu soni, ved că va ta s-mi pridau
shi, s-fac di câbuli, tut tsi vrei, s-tsâ dau.
Ti cama ptsân di ahântu, va, ni s-nu-nj da prit cap,
ma nu am câtâ iu, shi ashi-nj si caftâ s-fac.
Dealihea, mi-nvirinâ s-agiungu ahât diparti,
ma ti aestu lucru nu mini hiu câbati.
Maca-nj si bagâ zori, ahântu s-mi dipun,
ma nu-nj si pistipseashti tsiva dit tsi aspun,
ma zboarâli nu s-duri, ma lucri nji si caftâ,
va s-nu cârtesc dunjeaua shi s-âlji dau tsi-ashteaptâ.
Aestâ apufâseari, vâr' stepsu maca poartâ,
cu ahât ma lai ti cari s-u ljeau mi-ari bâgatâ.
Mârtia, fâr' di alta, nu poati s-hibâ a mea.

Tartuffe

E, doamnă, lasâ aestâ, am io angâtan di ea.

Elmire

Disheljidi niheam ushea shi mutrea ma nâinti
s-nu tsiva di easti bârbatâ-nju didindi.

Tartuffe

Ma nu easti ananghi. Ti nâs, gaile nu adunâ!
Că, s-dzâtsem dealihea, s-arâdi unâ shi unâ.
Cându nâ shtii dolji deadun, elu s-hârseashti
shi lu adrai di veadi tuti shi tsiva nu pistipseashti.

Elmire

Ma, tsiva nu ari. Ieshi niheam nafoară!
Mutrea ghini anvârliga sh-bagâ ghini oară!

STSENA VI

Orgon, Elmire

Orgon (ishindalui di sum measâ).

Aestu, pri pâni, i-un om te-a vâtâmari.
Nu pot s-nji yin tu ori¹⁴⁸ sh-tsi avdzâi mi moari.

Elmire

Tsi? Ahât ayonjea inshishi? Ts-arâdz di mini?
Intrâ iara pirghios, nica oara nu vini.
Ashteaptâ s-bitisim, ti siyura s-li ljei.
Nu bagâ tini besâ pi niscânti shubei..

¹⁴⁸ Yin tu ori = a-și reveni, to come to his senses, faire revenir a soi

Orgon

Nu, tsiva ma lai nu ari inshitâ pi a Chisâljei ushi.

Elmire

Oi, Doamne! Nu va s-pistipseshtsâ ahât irushi.

Ma nâinti ashteaptâ, ghini s-ti cândâseshtsâ,

shi nu ti ayunjisea, că s-nu alutuseshtsâ.

(il bagâ pi bârba-su dinâpoia a ljei).

STSENA VII

Tartuffe, Elmire, Orgon

Tartuffe

Tuti, ved, lucreadzâ, chefea ta s-nj-u adarâ.

Nj-arcai oclji anvârliga, pisti tut nafoarâ,

shi nu-ari vârnâ om. Suflițlu-nj hârsit...

Orgon (dânâsindalui Tartuffe).

Pi anarga! S-ts-adari chefea hii para-ayunjisit.

Shi nu lipseashti ahât s-ti deapiri cu vrearea.

Ti-aveai ti om di ghini. Di ghini, anda-laia!

Sh-ved că pirazmolu lu alashi s-ti urseascâ:

u loai pi a meuâ hilji shi u vrei pi a meuâ nveastă!

Multu chiro dzâtseam că zboarâ goali suntu

shi tut trâdzeam nâdia că nu va s-tsânâ multu,

ma tora nj-agiumsî cāti putui ta s-avdu.

Hiu cândâsit salami, tsiva nu mata caftu.

Elmire (al Tartuffe).

S-ts-adar un lucru ahtari nu-nj yini ici ambar,

ma, maca-nj fui tu zori, nu-avui tsi s-adar.

Tartuffe

Tsi? Tini pistipseshtsâ...?

Orgon

Aide, ti plâcârsescu, tini – cama shcurti!

S-li cârtim di aoatsi fârâ zboarâ multi.

Tartuffe

Io aveam tu naieti...

Orgon

Cuvendzâli aesti, lâ arâtsi bishina.

Dit casâ s-ieshi irushi, s-nu ti acatsâ tsina!

Tartuffe

Tsi adrats pi nicuchirili, că voi va vâ fudzits.

Casa easti a meuâ, ashtitsi sâ shtits.

Shi va vâ aspun io a vauâ, că ncot câftats

s-nji aflats câvgă shi tu princâ s-mi acâtsats.

Vrets s-nj adrats znjii, ma nu-i cum vâ si pari.
Va vâ-ndreg io voi ti aestâ arâdeari.
Tserlu lu cârtit shi pishmanj va vâ ftsets
Voi, cari zburâts, dit casa-nj s-mi scutets.

STSENA VIII

Elmire, Orgon

Elmire

Tsi-i moabetea aestâ? Shi tsi va nâs, ti antreb?

Orgon

Lele, nu-nj si arâdi, ma nji yini s-crep.

Elmire

Cum?

Orgon

Dit tsi-nj dzâsi, ved, alatusi-am adratâ,
shi-nj yini s-dângânescu ti doara tsi lj-am datâ.

Elmire

Doara...

Orgon

Luyuria easti bitisitâ.

Ma am nica tsiva di cari-nj easti fricâ?

Elmire

Di tsi?

Orgon

Va tsâ spun tuti, ma s-nu chirem chiro,
s-videm unâ cutii ma s-hibâ nica aclo.

ACTUL V

Culâsearea¹⁴⁹ a pseftului - Bitisita

STSENA I

Orgon, Cléante

¹⁴⁹ Culâseari = pedeapsă, punishment, puniton

Cléante

Câtâ iu tora?

Orgon

Ca' shti?

Cléante

Ia, mini tsi spun:

va di aoa sh-nâinti s-nâ minduim deadun,
cum putem s-adrăm s-inshim pi ihtibari.

Orgon

Cutia aestâ, shcreta, u am bileai mari.
ma mult ca tuti alanti aestâ ânj mi creapâ.

Cléante

Va-lj dzâts, cutia easti un mistico tsi ngreacâ?

Orgon

U am di la Argas, sotslu a meu gramen.
Pi ascumta, tu mânâ, nji-u bâgâ ishishi el.
Anda fudzi s-ascapâ, nj-u deadi te-a tsâneari
shi dit câti-nji dzâsi, s-tsiva cârtsâ di cari
suntu ligati bana shi avearea a lui.

Cléante

Maca ti tsi u alâsashi, corbe, tu xeani mânj?

Orgon

Em, taha mistiryiul, ma lishor s-lu portu,
mi dushi di-lj lu dzâshi. Shi atumtsea, prudotlu,
mi cândâsi cu moabetea-lj, unâ shi unâ,
că, taha, ma ghini s-lj-u dau a lui, s-u tsânâ.
Că, maca di vârâoarâ, s-mi-ntreabâ vârnâ, yini,
s-am ascâparea aestâ shi s-dzâc că nu-i la mini.
Ashitsi, pi zvercâ tsiva nu va s-adun,
sh-maca va-nj si caftâ, lishor s-pot s-mi sprigiur.

Cléante

Dupu cumu s-veadi, tu zori agiunseshi.
Em cutia shcretâ, em doara tsi-lj dideshi,
suntu, ta s-dzâc dupu a meuâ minti,
lucri adrati fârâ s-ti minduieshtsâ ninti.
Cu ahtâri amaneti, câtâ iu va el poa' s-ti mânâ
Sh-omlu, tsi ti ari cu aesti tu mânâ,
s-lu cârteshtsâ, easti alatusi nica mari.
Unâ culai, cama pi buna, lipsea câftari.

Orgon

Cum poati un prosup, tsi spunea un crishtin curat,
s-ascundâ unâ inimâ ahât pseftâ shi un gean ca di fârmac!
Shi mini tsi l-apruchei oarfân, fârâ tsiva...
Dusi! tuts oaminjli di ghini, chicuta s-l-u da!
Di aoa shi nâinti, di ahtâri, va mi afirescu,

shi va s-agiungu, ti elj, ma lai di draclu s-escu.

Cléante

Bobo! Hii ahât sertu, cum nu s-ari vidzutâ.
Sh-pi buna, nu aravdzâ s-shedz unâ minutâ.
Minduiarea a tauâ pi dichii ici nu cadi
shi easti, când di unâ, când di alantâ parti.
Duchishi alatusea tsi ftseshi shi ai vidzutâ,
Unâ pseftâ pisti, iu poati s-ti ducâ.
Ma, tora, ta s-ti ndreptsâ, tsi turlii di minduiari
ti bagâ s-adari unâ alatusea nica mari,
ta s-luyurseshti că suntu tut unâ turlii
un ahtari astes shi tuts oaminjli di ghini?
Tsi? Maca un tihiliai s-ti arâdâ cutidzâ
shi s-aspunea crishtin, când nu ftsea un pârlă,
vrei tora pisti tut dunjeaua s-hibâ idyea
shi s-nu-aibâ loclu tut canâ crishtin dealihea?
Alasâ ti lishori nâ minduiari ahtari,
tini shedz shi aleadzi tsi-i pseft di tsi-i salami.
Mirachea nu ts-u arucâ ashi pi cari tsi s-hibâ
shi ma ghini-ai angâtan totna s-hii pi ziyâ.
Nitsi vârnâ pseftu s-nu lu-ai tu tinjii,
ni la vârlă has crishtin s-nu lj-adari znjii.
Shi, ma dit aesti alatusea lipseashti s-adari unâ,
tut atsea di ninti eara atsea ma bunâ.

STSENA II

Damis, Orgon, Cléante

Damis

Tsi? Dealieha, fende, pustul ti fuvirseashti¹⁵⁰?
Cât ghini lj-ai adratâ, tut, lu agârsheashti?
Shi mârearea aestâ a lui, tsi mashii vâryeari va,
bunlu tsi-lj fâtseshi, lu shutsâ contra a ta?

Orgon.

E, hilj, sh-di aestu pon nu-ari alt ma lai.

Damis

Alasâ-mi s-lu-acats io shi ureclji va-lj li talj.
Ti aestâ anâpudzâli lipseashti s-lu-adnridzem
shi tora-i borgea a meuâ s-ti ascap di el.
Nu am cârlă iu: s-âl vatâm lipseashti.

Cléante

E, vidzushi? Tamam ca un tinir zburashti.

¹⁵⁰ Fuviresescu = a amenința, to threaten, menace

Nu ia ahântâ silâ, cama pri ayalea shedz!
Tu chirolu di tora shi tu cratlu¹⁵¹ iu bânedz,
cu vâtâmarea pots s-adari mashi znjii.

STSENA III

Chira Pernelle, Mariane, Elmire, Dorine , Damis, Orgon, Cléante

Chira Pernelle

Tsi s-fatsi, more? Nji vinirâ hâbâri ti puvrii.

Orgon

Cu oclji a mei vidzui atsea tsi s-azburashti.
Cu ahtari tinjii, câshtiga nj-u pâlteashti.
Omlu, tu ananghi, lu-apridun cu vreari hasâ,
lu am ca frati a meu shi-l tsân tu a meuâ casâ,
doarâ cathi dzuuâ âlj dau sh-lj-aspun buneatsâ,
âlj dau tutâ avearea shi pi hilji-mea nveastâ
shi el, tu chirolu aestu, cripatlu, s-nu-l ved ntroclji,
caftâ cu nveasta a meuâ shi-adarâ mirâclji.
Alasâ, ma, shi aesti, duri s-nu-lj si parâ,
sh-cu bunlu tsi-lj lu feci s-cuteadzâ s-mi asparâ?
S-va s-mi chearâ cu putearea tsi u-ari,
cã mini lj-u ded, glarlu, cu buneatsa-nj mari?
S-mi avinâ di la avearea, iu mini lu-alinai,
shi mini s-mi dipunâ, tu ananghea d-iu-l mutai?

Dorine

Lele, mâratlu!

Chira Pernelle

Hiljlu a meu, a njeia nu-nj yini s-pistipsescu.
Ahtari lucru lai, s-adarâ omlu aestu?

Orgon

Cum?

Chira Pernelle

Totna-s zâilipsits oaminjlji atselj bunj.

Orgon

Cu moabetea aestâ tsi vrei ta s-aspunj?

Dado?

Chira Pernelle

Cã bana tsi dutsets, easti ashî cum easti,
sh-sâ shtii câ dunjeaua di aoa l-anchizmuseashti¹⁵².

Orgon

Shi anchizmusearea, cu tsi am dzasâ io, ari vâr' ligâturâ?

¹⁵¹ Crat = stat, state, état

¹⁵² Anchizmusescu = a pizmui, tu hate, haïr

Chira Pernelle

Di cându earai njic ts-am dzâsâ dipriunâ:
ma easti un om ma bun, alantsâ lj-au yinati.
Zâilipsearitslji mor, zâilia nu-ari moarti.

Orgon

Ma tsi ari cuvenda-ts s-facâ cu lucrili di adzâ?

Chira Pernelle

Ca'shti tsi pirmithi glâreshti di el au scoasâ.

Orgon

Ts-am dzâsâ unâ oarâ că singur ânj vidzui.

Chira Pernelle

Arâeatsa-alushtor di zburâscu mari lâ-i.

Orgon

Mi-adari s-dângânescu, lea dado. Mea, tsâ dzâc:
cu oclji-nj vidzui crima-lj sh-nu-ari ma lai di ahât.

Chira Pernelle

Limbili totna au fârmac te-a arâspândeari
shi tsiva di pisti loc nu-i afirit di eali.

Orgon

Moabetea aestâ a tauâ, nj pari, hasâ nu-i.
Al vidzui, mea, tsâ dzâc: vidzui cu oclji a mei, vidzui.
Ducheshtsâ? Il vidzui. Lipseashti s-mi acats
nâ suti di ori s-ts-aspun shi s-aurlu pânâ s-avdz'?

Chira Pernelle

Tsi s-pari shi tsi-i dealihea, cari poa' s-u shtibâ?
Shi tsi vedz, niscântiori, minciunâ poati s-hibâ.

Orgon

Crep.

Chira Pernelle

Shubeili a omlui pot s-alutuseascâ
sh-un lucru bun, vâr'oarâ, arâu s-lu luyurseascâ.

Orgon

Vrei s-u luyursescu gaile crishtinescu
că vrea s-nji bashi nveasta?

Chira Pernelle

Minduiescu
că, ta s-lu scots câbati, un has thimelj va s-ai.
Ta s-hii siyur di aver, cama vrea s-ashtiptai.

Orgon

E, avdzâ! Ma siyur di ahât s-escu?
Naca lipsea, lea dado, s-asheptu shi s-mutrescu
cum u... Va mi-adrai s-dzâtseam tsi nu lipseashti.

Chira Pernelle

Când' ved pitea chischinâ, tsi geanlu-i lu ursheashti,
nu pot s-ânj bag tu cap shi-nj pari ti ciudii
s-caftâ el s-adarâ ahtari luyurii.

Orgon

Aide, că nu shtiu, ma s-nu ti-aveam dadâ,
tsi 'a tsâ spuneam io, câtâ inati am adunată...

Dorine

Ghin' vinishi nâpoi ta s-vedz shi tini cum easti.
Di iu nu pistipseai, nu tsâ si pistipseashti.

Cléante

Tora, cu chirâturili aesti oara u chirem,
când ma ghini prindi s-videm tsi va s-fâtsem.
La fuvirserili a lui va somnul s-nu n-acatsâ.

Damis

Tsi? Dzâts, că tâsh aclo s-agiungâ, va s-cuteadzâ?

Elmire

Io dzâc că ta s-adarâ ashî cum dzâsi, nu s-poati.
Anâpudzâlea, atumtsea, va s-u da dip di padi.

Cléante

Nu shtiu ma s-hibâ ashî: cum s-u aducâ, nâs, shtii,
ta s-iasâ că ari dichi ta s-v-adarâ znjii.
Sh-cu ma ptsân di ahât, ndoi inshi achicâsits
pot s-vâ minteascâ lucrul, cât ni nu minduits.
Tsâ dzâc nica nâ oarâ, cu tsi tu mânâ ti ari,
nu lipsea vâr'orarâ s-âlî caftsâ ancâceari.

Orgon

Dealieha, ma cându-l vidzui ancucutat,
mi acâtsâ inatea sh-nu putui s-tac.

Cléante

Tora, minduiescu, va s-eara tamam,
s-putearim s-v-aduc cama pi buna niheam.

Elmire

E... S-aveam shtiutâ cu tsi ti ari tu mânâ,
nu va ti-aveam bagatâ tu ahtari mintiturâ
shi va-s...

Orgon

Tsi va omlu atsel? Ia videts tsi easti!

Pi hala iu hiu, oaspi nji lipseashti!

STSENA IV

Chir Loyal, Chira Pernelle, Orgon, Damis, Mariane, Dorine, Elmire, Cléante

Chir Loyal

Bunâ-ts oara, soră! Ti plâcârsescu, ndreadzi,
s-lu ved nicuchirlu.

Dorine

Tora ari-un oaspi

shi-nu para poati s-ti aproachi s-lu vedz.

Chir Loyal

Io nu hiu aoatsi ta s-lu ancustedz.

Vinita a mea, nji pari, nu ari tsiva urut
shi va s-hârseascâ s-avdâ ti tsi fui pitricut.

Dorine

Numa a ta?

Chir Loyal

Tini dzâ-lj

că hiu pitricut di Tartuffe ti lucrili a lui.

Dorine

Ti caftâ s-ts-azburascâ un om cu bunâ praxi.

Tu numa al Tartuffe dzâsi că vini aoatsi,
ti unâ luyurii tsi, taha, a ti hârseascâ.

Cléante

Va

s-vedz tsi-i cu aestu om sh-tsi caftâ el aua.

Orgon

Vahi, lu-ari pitricutâ că va ta s-n-ambunâm.

Tora, tsi dzâts tini că lipseash' s-adrâm?

Cléante

S-ai angâtan! Inatea, ghini s-u ascundzâ
shi ma yini te-a mbunari, prindi s-lu ascultsâ.

Chir Loyal

S-bânedz! Sh-tserlu s-âlj batâ pi atselj di nu-ts vor ghini
shi-a tsâia s-tsâ agiutâ ashi cum tsâ voi mini!

Orgon

Ahurhita easti ca-ta cum dzâtseam
sh-nica di tora ved că n-ambunâm niheam.

Chir Loyal

Tutâ casa a voastrâ di daima u vrui
shi a fen-tui, vâr' chiro, huzmichearulj fui.

Orgon

Ma io-nj caftu ljirtari sh-ca arshunatu-nj hiu,
că ni nu ti cânoscu, ni numa nu ts-u shtiu.

Chir Loyal

Nj-u numa Loyal, amintat Normandii,
shi lucurlu tsi avinu-i s-bag tu practichii,
atsea tsi giudicâtorlu apufâseashti.
Sh-tsi cara că dunjeaua mi zâlipseashti,
di patrudzâts di anj, doxâ a tserlui, am mirachea,
s-nj-adar cu mari nâmuzi zânatea.
Shi tora yin, nicuchire, ta s-tsâ dau hâbari,
tamam di unâ apofâsi ahtari...

Orgon

Tsi? Vinishi aoa...?

Chir Loyal

Nicuchire, fârâ cârteari:

că nu-i ca'shti tsi, i mashi unâ hâbari,
unâ dimândari, s-fudzits tuts di aoa shi nafoarâ s-vâ scutets
tuti cârântiili¹⁵³, ti alti loc s-fâtsets,
fârâ amânari i altutsiva. Ti atsea prindi, minduiescu...

Orgon

Mini, s-ies di aoa?

Chir Loyal

E, nicuchire, ti plâcârsescu.
Casa, shtii sh-tini că-i dealihea,
easti a bunlui Tartuffe sh-nu pots s-âlj mâts dichea.
El easti nicuchirlu pi tutâ avearea a ta,
dupu cum dzâtsi cartea cu cari vinj aoa.
Nu-ai tsi câsuri s-lj-acats, easti adratâ ghini.

Damis

Fârtic, hii ti anami: nu ai ici arshini!

Chir Loyal

Fcior, luyuria aestâ, tini nu ti mutreashti,
ma nicuchirlu. Elu-i cama bun shi achicâseashti
shi shtii para-ghini tsi undzeashti s-facâ un bun om,
ta s-da el s-acatsâ, tora, contra a unui nom.

Orgon

Ama...

Chir Loyal

Shtiu, nicuchire, că ni ti pâradz multsâ
nu va ti scoli tini cu cratlu s-ti alumtsâ
shi că va sâ strâxeshtsâ, ca un om alâvdat,
s-nj adar aoatsi lucurlu tsi-nj fu dat.

Damis.

Ta s-nu ti-ngâldzâshtsâ multu tu giumâdanea di shiac,
prindi s-ljau io s-ti avredz niheamâ cu un ciomag.

Chir Loyal

Nicuchire, adarâ-l hiljlu a tău s-fugâ i s-nu greascâ,
că va s-va s-anyrâpsescu. Shi nu va mi ariseascâ,
tu raportul a meu s-vâ ved ashtirnuts.

Dorine

Omlu aestu, Loyal, i ma lai di tuts !

Chir Loyal

Ti oaminlji di ghini am unâ mari vreari
sh-nu va-nj loam, nicuchire, unâ borgi ahtari,
ma s-nu vream a tsăia s-tsâ hiu di agiutor,
ta s-nu hibâ aleptu cari-shti tsi om,
tsi s-ts-aibâ tu gean cama ptsânâ tinjii,
shi s-nu ti ljea cu buna ca bânâoarâ mini.

¹⁵³ Cârântii = catrafuse, affaires (things), bagages

Orgon

Sh-tsi pots a vârnui om s-lj-adari ma lai di-ahântu,
s-lu avinj di acasâ?

Chir Loyal

Io tsâ dau chiro ma multu
shi nu va mi acats pânâ mâni tahina
di lucurlu ti cari fui pitricut ncoa.
Va s-yin mash tora seara, cu oaminj nica dzatsi,
tu mari isihii s-nâ durnjim aoatsi.
Shi ta s-hibâ cum lipseashti, vâ plâcârsesc' s-nji dats
cljeili di la casâ nânti s-vâ bâgats.
Angâtan va s-am, arâhati s-shidets,
shi maca nu lipseashti, s-nu vâ ancustedz.
Ma, mâni tahina, s-vâ scumbusits niheamâ
shi tut tsi easti a vostru s-lu dutsets nafoarâ.
Oaminjli a mei, pâlârôshi cum suntu,
va v-agiutâ tuti s-li scutets di nâuntru.
Cari s-eara, ma multu di ahât, nu va fâtsea
shi cum videts v-aspushi buneatsâ ca baia.
Tora vâ plâcârsescu, buneatsa s-nj-u turnats,
alâsats-mi s-nj-adar borgea shi nu mi ancustats.

Orgon

Va s-dâdeam ntroarâ cu mirachi hasâ,
Nâ sutâ liri msheati dit câti nj-au armasâ,
s-putearim nihitlu s-lu-acâtsam di gushi
shi s-lj-aminam cu seati nai ma grealili bushi.

Cléante

Alasâ, nu hârgiuia.

Damis.

Ti aestâ cutidzari,
mâna, ved, mi mâcâ, shi nj-u tsân cu zori mari.

Dorine

Pi ahtari pâltari, dealihea, chir Loyal,
unâ ciomagâ groasâ, va s-uidisea tamam.

Chir Loyal

Ma s-voi, pot s-ts-adar znjii ti ahtari azburari,
câ nomurili s-idyea, tetâ, tsi cara hii muljeari.

Cléante

S-bitisim tuti aesti, chire, duri adrashi!
Dă cartea atsea ma ayonjea shi ti plâcârsim s-n-alashi.

Chir Loyal

Vdzii! Hârioshi s-vâ tsânâ tserlu shi s-v-agiutâ!

Orgon

Di cap s-ts-u da! Shi a curi ti ari pitricutâ!

STSENA V

Orgon, Cléante, Mariane, Elmire, Chira Pernelle, Dorine, Damis

Orgon

Dzâ, dado, eara pirmithi glâreshtsâ?
Dupu tsi ari adratâ pots s-luyurseshtsâ.
Tora duchishi cât strâmbâ lj-u inima?

Chira Pernelle

Lele, armashi fârâ zboarâ, mi lo dinapandica!

Dorine

Âlj mâcats dichea a omlui shi nâs nu-ari câbati.
Naietea a lui crishtinâ iara iasi tu padi.
Vrearea a lui ti alantsâ, ea goalâ lu urseashti.
Shtii că avearea ti gean ducunduseashti
shi di njilâ crishtineascâ, va s-vâ ljea dit cali
ambodiul tsi lu-avets, ti-a geanlui ascâpari.

Orgon

Taaaaaats! Aestâ va s-tsâ si caftâ a tsăia dipriunâ.

Cléante

S-videm iu va s-aflăm nâ urnimii bunâ.

Elmire

Tuti tsi n-adarâ, scutets-li tu migdani.
Aesti, di cartea a lui, au ma mari puteari.
Sh-lâiatsa va lâ parâ mult' mari a tutâlor,
ta s-poa' s-apruftuseascâ nâs ahât lishor.

STSENA VI

Valère, Orgon, Cléante, Elmire, Mariane, etc

Valère

Va ti cârtescu nicuchire. S-am ljirtari,
ma lipseashti s-tsâ dzâc: hii pi chindin mari.
Un om a meu tsi-nj easti, dealihea, un sots bun
sh-tsi shtii multu ghini io cât gaile ts-adun,
borgea a lui câtâ vâsilje nu mata u mutri
shi un mistico di-a cratlui, vini di-nj discârfâsi.
Hâbarea tsi va tsâ dau va ti adarâ
s-fudz, s-ti ascundzâ cât cama ntroarâ.
Nâpârtica, tsi ahât chiro shtiu di ti arâsi,
ari nâ sâhati, la vâsilje dusi di ti aspusi
shi-lj deadi tu mânj nâ cutii di simasii,
a unui om luyursit ehtru di vâsilii.
Shi dzâsi câ, taha-yio, tini borgea nu ts-u fâtseshi,

di u tsânushi ascumtâ cutia la tini shi nu lj-u dâdeshi.
Tora, nu shtiu ma multi di ahânti s-tsâ dau di hâbari,
ma contra a ta s-ari datâ unâ dimândari
shi el ishish ari borgea, ta si s-facâ lucurlu cama ghini,
s-yinâ deadun cu atsel, tsi lipseashti s-ti acatsâ tini.

Cléante

Dzâtseai că nu ari cum s-tsâ ljea avearea? Mea, că tora ari.
Shi ia cum va s-facâ nicuchir pi luyuriili a tali.

Orgon

Bobo, tsi om di câni! Iu s-află ahtari?

Valère

Chirearea poa' s-ts-u aducâ nai njica amânari.
Alâsai la poartâ paitonea, ta s-ti ljeau cu mini
shi tsâ adushi nâ punghitsâ cu unâ njilji di liri.
S-nu chirem chirolu, s-fudzim cât cama ntroarâ,
ma vrei s-ai umuti, s-ânj ts-ascachi cu banâ!
Nji ljeau borgea s-ti duc tu apanghiu uidisit
shi s-tsâ shed arada, cât va s-hibâ lipsit.

Orgon

Ti câshtiga tsi nj-ai, multu-angricat tsâ escu,
ma va un alt chiro, borgea s-ts-u pâltescu.
Shi-lj caftu a Dumnidzâlui, ahât s-nj-agiutâ mashi,
cât s-pot s-tsâ torn' nâ dzuuâ tut ghinli tsi-nj adrashi.
V-alas! S-avets angâtan!...

Cléante

Fudzits fâr' amânari.
Va s-minduim noi, frate, tsi prindi adrari.

STSENA VII

Căpitanlu di gardă, Tartuffe, Valère, Orgon, Cléante, Elmire, Mariane, etc

Tartuffe

Chire, nu alagâ ahântu! Tuti sunt musheati.
Nu va s-nedz multu largu, altâ casâ s-ts-afli,
Că ti lom noi ahapsi, di-a vâsiljelui parti.

Orgon

Tsânushi ti soni, ehtre, sâdzeata-ts nanâparti.
Cu ea vrei, cripate, di moarti s-mi agudeshtsâ
shi cu aestâ anâpudzâli s-mi anâchiseshtsâ.

Tartuffe

Ti zboarâli a tali nu va s-acats s-mi cârtescu,
hiu anvitsat, ti tser, tuti s-li strâxescu.

Cléante

Eshtsâ multu tapin, nu-am tsiva te-a greari.

Damis.

Cu tserlu, blâstimatlu, sh-fatsi giucâreali.

Tartuffe

Tuti inâtsli a voasti, mi alasâ aratsi.

Shi mashi la borgea tsi-am, tutâ mintea-nj easti.

Mariane

Aestâ va ts-aducâ nâ mari anami.

Borgea, tsi ts-u loashi, a tsăia ndreaptâ-ts pari.

Tartuffe

Dealieha easti ndreaptâ, altâ turlii cum?

Maca nji fu datâ di vâsiljelu a nost' bun.

Orgon

Ma ti agârshishi, lăi psefte, cã mini ti-am mutatâ
dit urfâneatsa greauâ, iu ti-aveam aflatâ?

Tartuffe

Tut agiutorlu a tău lu tsân ghini minti,

ma ghin'li a vâsiljelui yini cama ninti.

Shi aestâ borgi sâmtâ, cu ndreapta a ljei silâ,

itsi altâ borgi dit suflit nj-u avinâ.

Shi ahât multu u voi cã ti ea-nj-fac curbani,

pârintsâ, sotslji, mini sh-ma s-aveam, sh-muljeari.

Elmire

Pseftul!

Dorine

Cum shtii, cu murafetea-lj ti puvrii,

apanghiu sh-facâ dit tut tsi avem tu tinjii!

Cléante

Ma, ma-i ahât safe, pi cât tut azburăshtsâ,

vrearea ti vâsiljelu, sum cari ti afireshtsâ,

cum s-fatsi cã ashtiptashi ta s-u scots tu migdani,

s-ti-acatsâ nicuchirlu cã-lj alâgai dupu m'ljeari?

Sh-câ tse di cama ninti nu tsâ ticni s-lu dzâts,

ma ashtiptashi, nicuchirlu, s-tsâ bagâ zori s-fudz?

S-tsâ dzâc di avearea-ts datâ, tora nu mi acats,

mashi cã nu-nj si ndreadzi, s-ti alas borgea s-ts-u fats.

Ma, maca tini adzâ lu scots câbâtli,

Câtse ftseshi di câbuli s-âlji ljei doarâli?

Tartuffe (câtâ câpitanlu di gardâ)

Ascapâ-mi, lăi chire, di aesti uruti zboarâ

shi lucurlu tsi-l ai, acatsâ di ts-lu-adarâ.

Câpitanlu di gardâ

E, duri ashtiptai pânâ s-lu bitisescu

sh-dip gura ta mi bagâ ma ayonjea s-lu-anchisescu.

Maca, ta s-lu fac, dupu mini s-tsâ imnji prindi,

pânâ la ahapsea, iu va tsâ-shedz di aoa shi năinti.

Tartuffe

Cari? Io?

Câpitanlu di gardâ

E, tini.

Tartuffe

Câtse dzâts tu ahapsi?

Câpitanlu di gardâ

Nu a tsăia voi s-tsâ dau giuiapi aoatsi.

Sârăsea-ti, nicuchire, dit aestă greauă lâhtărsari.

Văsiljelu a nostru, arădearea nu u ari tu vreari.

Oclji a lui dghivăsescu tu inimă omlu, fărâ zori,
shi nu poa' s-lu arădă un fur, cătu s-hibă el gioni.
Shi cum inima-lj cu mintea, daima aleapti-lj fură,
veadi ndreptu totna, tuti căti cură.

Tu eali nu poa' s-intră lishor cari tsi s-hibă
sh-ti tută giudicata-lj, ari ndreaptă ziyă.

A oaminjilor di ghini l-adară ti daima anami,
ma, anda-lj tinjiseashti, ocljii tut disheljishi-lj ari.
Shi vrearea a lui ti hashli nu l-fatsi s-nu veadă ghini,
cari suntu atselj pseftsăl j sh-lăetsli a lor ti puvrii.
Sh-ni aestu, tora, nu putu s-lu arădă.

Ari ascăpată el sh-dit princă ma urută.

Prota, âlj duchi, cu itsrâljea a lui,
tută anăpudzălea ascumtă a suflitlui.

Vini s-ti aspună, sh-tut el inshi căbati,
shi ashitsi s-tihisi, prit hasă andriptati,
di lu-află văsiljelu, bătâhcilu¹⁵⁴ avdzăt,
tsi sum nă altă numă lj-eara cănuscut.

Shi ari adrată un baiur di lâiets ti puvrii,
cu cari pots s-adari tomuri ntredz di isturii.

Aestu văsilje nu străxi, ta s-dzâc t-un zbor,
arăulu tsi-ts turnă ti a tău agiutor.

Sh-aestă s-adavgă la alanti arăets adrati
sh-pân' aoa mi ari pitricută dit a lui parti,
mash ta s-ved anăpudzălea, cum u-dutsi pân' tu cap,
sh-cu agiutorlu a lui, andriptati s-tsă fac.

Mea, tuti cărtsăli, tsi tora năs li ari,
nji dzăsi s-tsă li dau, s-hibă năpoi a tali.

Sh-cu putearea-lj di văsilje va s-arupă
cartea prit cari tini âlj dădeai avearea a tauă tută.

Shi tsă ljartă, pân' tu soni, alatusea tu cari
ti ari pimtă a sotslui a tău ascăpari.

Shi ashitsi-ts pâlteashti vrearea tsi shtiushi s-aspunj
antsărtsu, când' lj-andrupăshi ndrepturili a lui,

¹⁵⁴ Bătâhcei = răufăcător, outlaw, malfaiteur

ta s-vedz că inima-lj, când' nu ashteptsâ, shtii
s-tsâ da sâhârichi, maca-adrashi vârâ bunâ luyurii.
Shi cu el nu-ari chireari tinjîsitlu om
sh-ma multu thimiseashti¹⁵⁵ bunlu di arâu.

Dorine

Doxâ al Dumnidzã !

Chira Pernelle

Tora, geanlu nji-i sârâsit.

Elmire

Apruftusim !

Mariane

U-aveam chirutâ nâdia dip.

Orgon (al Tartuffe).

Aaa ! Aoa, earai, prudoate...

Cléante

Frate, dânașea-ti, ti plâcârsescu!
S-nu ti dipunj s-adari lucru, tsi nu-ts undzescu.
Alasâ-l, lailu corbul, cu a lui lai mirâ.
Tsi ari el pi zvercâ, duri âl dirinâ.
Ma ghini s-âlj vrei ca inima di adzâ,
s-âlj si toarnâ nâpoi la pisteaa atsea hasâ,
huia-lj s-nu u va shi ndreptu s-bâneadzâ
shi vâsiljelu, ashitsi, s-poatâ s-lu ambuneadzâ.
Shi tini la el s-ti duts, s-âlj cadz la cicloari,
cã avu cu tini nâ buneatsâ ahtari.

Orgon

Ghini grishi. A vâsiljelui va s-âlj câdem la cicloari cu harauâ,
shi s-lj-alâvdâm buneatsa, tsi n-u ari aspusâ a nauâ,
shi dupu tsi va n-adrâm aestâ protâ borgi niheam',
dapoaia sh-di alantâ va s-avem angâtan.
Shi al Valère, un aleptu sh-chischin vrut, s-âlj dâm
feata tsi u va sh-nâ numtâ msheatâ s-lâ adrâm.

¹⁵⁵ Thimisescu = a-și aminti, to remember, se souvenir